

Kizárásos alapon...

Két magyar sportolót fosztott meg olimpiai aranyérmétől a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. Sok mindent hallottunk az ügyről, szerepeljen itt a történet dióhéjban! Az ügy előzményei: még 2003-ban született egy névtelen – állítólag magyar feladótól származó – feljelentő levél, amely szinte a világ összes atlétikai szövetségéhez eljutott. Az ismeretlen levélíró felhívta a sportvezetők figyelmét arra, hogy Annus Adrián és Fazekas Róbert tisztességtelen eszközökkel érnek el egyre szebb és egyre jobb eredményeket. Jacques Rogge, a NOB-nak korábban Schmitt Pállal szemben megválasztott elnöke megválasztása után zászlajára tűzte a dopping elleni küzdelmet és meghirdette a zérótoleranciát, ami annyit jelent, hogy nincs kegyelem a tisztességtelen eszközökhöz nyúlóknak és a dopping szabályok ellen vétőknek. Az ügy végeredményét ismerve kijelenthetjük: nem volt!

A verseny: Annus Adrián nagyszerű, 83,19 méteres dobásával nyerte meg augusztus 22-én, vasárnap a férfi kalapácsvetést, míg egy nappal később Fazekas Róbert szenzációs új olimpiai csúcscsal (70,93 méter) szerezte meg a díszkoszvetés aranyérmét. Kedden azonban robbant a bomba: Fazekast kizárta a NOB, mert nem produkált kellő mennyiségű vizeletet a kötelező doppingellenőrzésén. A minimum 75 ml ellenében csak 20-25 ml-t sikerült leadnia, ez pedig doppingvétségnek minősül. Elvették Fazekastól az aranyat, még mielőtt átadták volna neki. Gyulai István, a Nemzetközi Atlétikai Szövetség magyar főtitkára volt az egyetlen, aki teljes mellszélességgel kiállt a sportoló mellett, és megpróbálta elérni, hogy legalább a leadott mennyiséget vizsgálják meg. Sikertelenül.

Másnap robbant a következő bomba is: Annus Adriánt ismét ellenőrizni akarta a doppingbizottság, csakhogy friss olimpiai bajnokunk ekkor már nem tartózkodott Athénben. Annus nem volt hajlandó mintát adni a szervenének, erre a NOB a legvégső határnapon, az utolsó pillanatban kizárta, elvette az aranyérmét, azzal az indokkal, hogy megsértette a dopping szabályokat.

Azonban volt egy harmadik nagy vesztese is a huzavonának: a sportdiplomata Gyulai. Mindenki őt támadja, mert állítólag megpróbálta eltussolni a 2003-as feljelentő levelet, végig támogatta a doppinggyanúba keveredett magyarokat, így pedig ő is vétkes. A Magyar Olimpiai Sportbizottság és a Magyar Atlétikai Szövetség mosta kezeit, a vezetőség úgy érzi, ők mindent megtettek, és szankciókat helyeztek kilátásba. Tényleg mindent megtettek az ügyben, csak éppen arról feledkeztek meg, hogy kiálljanak a sportolók mellett. Egy darabig politikai kérdést csináltak az ügyből (a két sportág első emberét a két rivális magyar párttal hoztk összefüggésbe), ráadásul a botrány kellős közepén jelölték a sportminisztert miniszterelnöknek. Így összességében ez az ügy a magyar sportdiplomácia kudarcra is, mert ahelyett, hogy segített volna, „házon belül” kezdett el – amúgy, jó magyar gusztag szerint – sarat dobálni.

Azt valószínűleg soha nem fogjuk bizonyosan megtudni, hogy doppingolt-e két sportolónk, de az évkönyvekbe immár kitörölhetetlenül az kerül be, hogy 2004-ben két magyar atlétikai arany helyett a klasszikus dobószámokban. a japán Murofusi és a litván Alekna lett az olimpiai bajnok. – DERFAN –

December 3-án ismét Mikulás-kupa!

Bárdos diákjai, készüljétek! Jövő hét pénteken újra eljön a mi Mikulásunk! Ezért gyertek el minél többen a Sportsarnokba, és szurkoljatok az Árpád ellen küzdő csapatainknak, hogy idén végre a megszokott helyén pihenessen a Mikulás-kupa.

Hogy mire számíthatunk? Mindenképpen a tavalyihoz hasonló izgalmakra, hiszen amióta az árpádosok – máig sem teljesen egyértelmű indokok miatt – eltörölték az öregfiúk csatáját, azóta megszűnt a Bárdos hegemoniája, megszűntek az egyoldalú meccsek, így egészen nyílttá vált a kupa sorsa. (Már csak a fiúkat kéne az Árpádnak kitörölni valahogy...) Persze a sporttagozat leáldozása óta tőlünk is hiányoznak az igazi „spilerek”, sőt a Dupai–Pretsner féle agyonimádozott „aranycsapat” is a múlté, de azért a fiúk mérkőzése még mindig fix győzelmet ígér. A csapat egységes, jó hangulatú közösséget alkot. Ráadásul a meccsen kiváló a munkamegosztás a „pokrócfocit” játszó védők és a pongyolázó támadók között. Kis szerencsével még ez az együttes is a városi bajnokság élmezőnyéhez tartozhatna, ha nem hagyna ki töménytelen mennyiségű lehetőséget az ellen kapuja előtt. Ám a lényeg, hogy valahányszor szembetalálták magukat a fiúk az Árpád rutinos legénységével, mindig fölényes Bárdos-győzelem lett a vége. (Legutóbb 5-2-re diadalmaskodott csapatunk az Árpádban.) Ezért talán érthető, hogy a játékosok legnagyobb gondját az új mezek feliratozása jelenti. Merthogy jelentősen átalakult a banda a tavalyihoz képest, ám minden esély megvan rá, hogy az új arcok minőségi változást is jelentenek. De azért nem árt óvatosan bánni az „arcokkal”!

Előreláthatólag a lányok és a tanárok mérkőzése hozza majd a legnagyobb izgalmakat. Nagyon nehéz küzdelem vár mindkét gárdára. A lányok csapata je-

lentős fiatalításon esett át, de ennek ellenére az utóbbi évek talán legmasszívabb együttese verbuválódott össze. Így minden esély megvan rá, hogy idén az Árpád hálójába pattogjon be többször a labda. Bár a csajok a bajnokságban is biztosan teljesítenek, szerencsétlenségükre az Árpád lánycsapata – a „fiaival” ellentétben – város egyik legjobb együttese. S ezért a mi lányainkat fűtheti is a bosszúvágy, hiszen az októberi találkozások alkalmával egy potyagóllal vesztek 1-0-ra idegenben. Tehát igazi presztízsmeccs várható hölgyfronton, de azt hiszem, a döntetlen is szép eredmény lenne tőlük...

Ha minden jól alakul, akkor a tanártalálkozó, a program záró akkordjaként már csak formalitás lesz. Persze arra nem lehet építeni, hogy először a lány és az utánuk következő fiú tanítványok is besöprik a győzelmet, ezért mindenképpen pontszerzésre kell készülniük. Alibifoci kizárva! Ezt csak azért fontos leszögezni, mert már most sok tanártól lehet hallani az ilyenkor szokásos és csak rájuk jellemző aggályoskodást. Ezért kíváncsi vagyok, hogy mennek fel a pályára, ha már most keresik a különböző kifogásokat? S miért ne sikerülne az, ami két éve? Történetesen legyőzni az Árpád tanárait. Főleg úgy, hogy a csapat rendszeres szerdai edzéssel készül a megmértetésre. Persze nehéz lehet nekik, mivel nagy súlyt cipelnek a vállukon, hiszen tudva levő, hogy a tanárok mérkőzését övezi a legnagyobb érdekldés! S folyamatosan szembesülniük kell azzal, hogy bizony sok diák felcsörölné az esetleges kupagyőzelmet egy tanársikerrel...

Ám amivel bizonyosan nem lesz probléma, az a jó hangulat! Valószínűleg idén is ki kell majd rúgni a Sportsarnok oldalát, hogy beférjen a rengeteg szurkoló, hiszen amint láttuk, elkél majd a biztatás mindhárom csapatnak: Hajrá, Bárdos! – SCH –

Atlétikai sikerek

2004. szeptember 28-án, kedden került sor Tatán az atlétika ügyességi csapatbajnokságra. Iskolánk a III-IV, illetve az V-VI. korcsoportban vett részt. Az első számban, távolugrásban, a fiú csapat 1. helyezést ért el. A csapat tagjai Liebl Alfréd, Pálházi Dávid, Vörös Sándor, John Péter és Szomád Ádám voltak. Ugyanabban a számban a lánycsapat (Siroki Petra, Havelda Edit, Orbán Petra, Balassa Eszter, Czicze Diána), V-VI. korosztályban szerezte meg az aranyérmét. A 4x800 méteres futásban, az V-VI. korcsoportban a lánycsapatunk jeleskedett, Reichnach Csilla, Szalai Szandra, Tóth Zsófia és Balassa Eszter vehette át az első helyért járó díjat. A svédváltó számban a fiúcsapat 100; 200; 300; 400 m-en szerezte meg az első helyet, ebben Pálházi Dávid, Vörös Sándor, Liebl Alfréd és Németh Péter vett részt. A lánycsapat úgyszintén jól szerepelt ebben a számban, Siroki Petra, Havelda Edit, Orbán Petra, Czicze Diána második helyezést ért el. Második helyezést lett még a 4x1500 méteres számban szereplő fiúcsapat (Szemeti Gábor, Szemeti Péter, Papp Márton, Csizsek Ádám) a bajnokságon. Kislabda csapatunk a III-IV. korcsoportban harmadik lett, Pálházi Ákos, Lévai Bálint, Magyarai Viktor, Fekete Gábor és Lakkos Zoltán ért el ezt a helyezést.

PÁL BALÁZS

Tanár–szülő sportnap

Két iskolai esemény zajlik a diákok jelenléte nélkül minden tanév őszi időszakában: a tanár–szülő sportnap és az egy héttel későbbi bál. November 13-án sakk, asztalitenisz, kosárlabda és labdarúgás sportágakban mérték össze tudásukat a szülők és a tanárok. Nagy feltűnést keltett a tanár focicsapat (*képünkön*), amelyik kapott gól nélkül, három győzelemmel, 8–0-ás gólkülönbséggel nyerte a tornát. Csak így tovább!

à la bárdos

XVII. ÉVF. 5–6. SZÁM 2004. SZEPTEMBER–OKTÓBER

A TATABÁNYAI BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM TÉNYMAGAZINJA. MEGJELNIK KÉTHAVONTA

Díszszemle és operabál

KORUNKBAN általános jelenség az ünnepek, ünnepekélyes alkalmak eltűlése, színpadiasítása. Hosszan lehetne vitatkozni arról, vajon egyéni érdekek, a közlés vagy valóban az egyes alkalmak jelentőségének kifejezése „okolható” azért, hogy sok nagyobb formátumú, akár hivatalos–állami megemlé-

saját ünnepi műsor készítése. Magyarán: ha elmegy a diákok kedve az ünnepségektől, azok léte is veszélybe kerül, hiszen végül nem lesz évfolyam, osztály, csoport, amelyik megrendezze azokat.

A színpadiaság a nemzeti ünnepekről való megemlékezések mellett a „klasszikus” gimnáziumi ün-

nepekélyekbe is kezd beférkőzni. A legtöbb kritika évek óta a ballagást éri; nem állítom, hogy ezek mindegyike alapatlan volna, de szerintem a szalagavató a leginkább „félreértelmezett” iskolai hagyomány. Egy olyan alkalom, amelyen az ünnepekélyes (?) körítés már-már a valódi cél elnyomására törekszik. A szalag-

avató ön maga szép és kedves ötlet: a végzős diákok „szíve fölé” osztályfőnökeik egy kis himzett szalagot

A szalagavató valódi, érték- és jelentéshordozó részei szinte már csak kiegészítői a színpadi tánckavalkádnak.

Rendhagyó október 23-i megemlékezésünkön Véres csütörtök címmel fiktív dokumentumfilmet néztünk meg az 1956-os Kossuth téri sortűzről. Visszatekintésünkben Nagy Tamás tanár úr bevezető előadását, egy interjút és egy filmkritikát közlünk a 1, 5–6. oldalakon.

tűznek, örök emléket állítva ezzel négy-, hat-, illetve nyolcéves középiskolai tanulmányaiknak. Az ünnep „tartozékainak” tehát pontosan az egyszerűséget kellene hangsúlyozniuk: az egyszerűsítés célját, azt, hogy a végzősök kézzel fogható, apró emléket kapnak arról az egész időről, amelyet – örömmel–bánattal övezve – az alma materben töltöttek. Egykor a szalagavató tényleg erről szólt: szüleinak korábban a szalagok átadását általánosan csupán az ünnep hangulatához illő szavakat, az énekkar által előadott dalok, illetve egy végzős diák, valamint osztályfőnök – „társaik” nevében is elmondott – búcsúja kísérte. Az idők során ehhez csupán egy programelem adódott, ez azonban bőven elég ahhoz, hogy lassan ez az ünnep is elveszítse eredeti jelentését–jelentőségét. Körülbelül egy évtizede tartja magát az a hagyomány, hogy a szalagavató idejének döntő részében a végzősök különböző – időt, sokszor pénztárcát nem kímélve betanult – táncoreográfiákat adnak elő. Előrebocsátom: szakember által „diszlexiásnak” minősített lábam ellenére nem a táncnal nem értek egyet. Csupán azt nem értem, hogyan kapcsolódik az ünnep fent vázolt jellegéhez. Mert szívből jövő búcsúzás, megszívlelendő szavalt, színvonalas énekkar most „DÍSZSEMLE ÉS OPERABÁL” FOLYTATÁS ➔ 10

Tisztelt megemlékező közönség!

Ezen az őszi reggelen egy közel fél évszázaddal ezelőtti történelmi esemény sorozatra emlékezünk. 1956 világtörténelmi szerepét sokáig meghamisították, napjainkban pedig a méltó megemlékezést az el túlzott ünneplés veszélye fenyegeti. A forradalom és szabadságharc jelentőségét akkor értjük meg, ha tudjuk, hogy a magyar nép volt az egyetlen a világon, amelyik külső segítség nélkül győverrel mert szembeszállni a szovjet megszállókkal és az országra erőszakolt kommunista rendszerrel. 1956 nem ünnep volt, hanem egy kicsi európai nép elkeseredett és egyenlőtlen küzdelme egy világbirodalom ellen. Kevesebb, mint két hét alatt elpusztult három ezer magyar ember: mondhatjuk úgy, hogy Vértesszőlős és Vértessomló teljes lakossága. A forradalom leverése után halálra ítélték kb. ezer embert, Várgesztes teljes népességét, és évekre a börtönökbe került 4–5 ezer ember, kb. annyi, mint Környe lakossága.

Régi tervem volt, hogy egy iskolai megemlékezésen föltárjam a forradalom mindennapjait és a forradalom átlagembereit. Kiválasztottam egy olyan történelmi eseményt – az október 25-ei Parlament előtti sortűzet –, amelynek szörnyűségét soha nem tudták megmagyarázni a történelemkönyvek, és amire máig nem derített fényt az 1989 óta szabadon működő igazságszolgáltatás. A túlélők visszaemlékezéséből fáradtság munkával elkészült egy rendkívül alapos szöveg-összeállítás. A forradalom tartalma és jellege folytán kezdettől fogva dokumentatív filmes feldolgozást terveztem. ➔ 6

3 Örültek, antihősök, bulvár-sztárok

Nagy küzdelemben a 12. b osztály nyerte az idei királyválasztási kampányt. PAPP MÁRTON tényfeltáró beszámolója az eseményekről

7 Én vagyok a Kontroll!

Az elsőfilmes Antal Nimród fesztivályertes metróposza bennünket is magával ragadott. PATÁKI GÁBOR obligát filmkritikája

10 A király meztelen

FRANKÓ KÁLMÁN társadalomfilozófiai írása

13 A nagy orosz valóság

Elveszett a nagy európai fensőbbégtudatom, maradnék még, hogy jobban megismerjem Oroszországot. Minden olyan furcsán Európán kívüli. – ÁMON KATALIN úti beszámolója part-nervárosunkról, a távoli Oroszországból

À La Bárdos

A Bárdos László Gimnázium ténymagazinja. Megjelenik kéthavonta. XVII. évf., 5–6. szám, 2004. szeptember-október. Szerkesztők: ÁMON KATALIN, PAPP MÁRTON. Munkatársak: KASZIÁN ÁBEL, FRANKÓ KÁLMÁN, MIKULA ILDIKÓ, SZABÓ RENÁTA. Főmunkatárs: RÓKA IMRÉNÉ. Olvasószerkesztő: VARGA MÁTÉ. Fotóriporter: CSIZSEK ÁDÁM. Laparculat: MEZSI TAMÁS. Felelős szerkesztő: NAGY TAMÁS. Felelős kiadó: SÁNDOR JÁNOS igazgató. A lap címe: Bárdos László Gimnázium. 2800 Tatabánya, Gál István-ltp. 701. Telefon: 34/311-749 E-mail: zekany@blg.sulinet.hu, nohab008@freemail.hu • Felhívjuk az olvasók figyelmét, hogy a korrekt tájékoztatás jegyében minden cikknek publikitást biztosítunk, még akkor is, ha annak tartalmával a felelős szerkesztő nem azonosul. Az év eleji anyagtorlódás miatt számos megszokott rovat és sorozat kimaradt. A hiányokat a következő számban pótoljuk. •

Trefort-diákkör a Bárdos-napon ...Hogy eljussak a tízmilliós kérdésig

ENYHE lelkiismeret-furdalást éreztem a historizmusról szóló Bárdos-napi diákelőadások megemléstékor, hiszen ilyen irányú ismereteim (is) kissé hiányosak. Az érzést nem igazán enyhítette mások hasonló problémáinak esetelése, mert... ha majd egyszer jövőbeli egzisztenciám megalapozásának érdekében feltornásznám magam abba a magas székbe Vágó úrral szemben, milyen jó is lenne szerényen elmosolyodni egy historizmusmal kapcsolatos kérdés hallatán.

Elszántan indultam a Trefort Ágoston Tudományos Diákkör előadásorozatára, és arra gondoltam, hogy ha a szépségért szenvedni kell, akkor tízmillióért még jobban. De csalódnom kellett – kellemesen. Az, hogy talán mégsem veszik ezt véresen komolyan, hozzávetőlegesen akkor tudatosult bennem, mikor Nagy Tamás tanár úr egy vértesszőlősi búzátblában szerzett „élményeit” mesélte el, „Vasút és táj” című diavetítése közben.

A diákok felkészültségéhez kétség sem fér, a kedves légkör elvette a dolog „most márpedig tanulni fogunk!”-jellegét. Frankó Kálmán a historizáló film-művészetről beszélt, és remek munkájának értékét még tovább emeli, hogy az anyagot nem magyar nyelvű forrásokból gyűjtötte. A portréfotózás fejlődését mutatta be Papp Márton, me-

Madarász Viktor: Zrinyi és Frangepán a bécsújhelyi börtönben

lyet nagyon jó érzéssel kiválasztott fényképekkel illusztrált. Elragadtatásomat némileg beárnyékolta ez a kissé himsoviniszta megjegyzés: „A nők széprették, ha a képeken szépek és gazdagnak mutatták őket, míg a férfiak bölcsnek akartak látszani. Nagyon fontos, hogy *nem fordítva!*” Csak aztán eszembe jutott, hogy mi készítetted engem arra, hogy mindezt meghallgassam... Madarász Viktor élete és munkássága Kaszián Ábel előadásában valóban szenzációs volt, kár, hogy államilag finanszírozott keretek között *erről* nem hallhatunk. Keresztesi Botond jóvoltából Benczúr Gyulát ismerhettük

meg közelebről, Csizsek Ádám pedig nemzeti öntudatunkat növelte a XIX. század végi technikai vívmányok felvonalatásával – mindketten kitettek magukért. Varga Máté János olyan lazán mutatta be a historizmus építészét, mint aki már évek óta ezt teszi.

Kár, hogy az előadásokat a diákok és a tanárok részéről egyaránt kevesen tüntették ki jelenlétükkel. Nem biztos, hogy a Bárdos-nap megfelelő időpont egy ilyen kulturális rendezvényhez. Remélem, fiúk, legközelebb is hozzátok a formátokat, és segítetek nekem, hogy megküzdjek a húszmilliós kérdéssel is. Előre is köszönöm! SZÜCS ÁGNES

Tökmagbuli Bárdos-módon

SKOLÁNK jó szokásához híven idén is megrendezték az „elsőök” avatóünnepét tökmagbuli néven. Az 5. a, 5. b és 9. c osztályoknak a 12. évfolyamosok válogattak össze feladatokat. Szinte már hagyományos a tökmagok saját műsora, ezen a téren egyik osztály sem vallott szégyent. Idén a régi ünnepekhez képest sokkal kevesebb (3) feladat szerepelt, amelyek teljesítése nem tartott sokáig. A feladatok jók voltak, bár kisebb-nagyobb újításokra szükség lett volna. A gyűrűadogatásból a közönség az első három sor kivételével nem sokat látott, a keverékvás pedig pont ellenkezőleg sült el a tökmagok nagyobb felénél. A fő attrakció a diszkó volt, iskolánk didiszei ismét kitétek magukért, profi felszerelést és a legújabb slágereket hozták az aulába. Persze a kemény mag sem maradt hoppon a diszkózene kedvelői mellett, nekik szervezték a rockszobát, ahol mindenki kedvére kitombolhatta magát. Az étkező most is büféként működött, ame-

Bárdos-dívat 2004-ben

lyet tűrhető árak és színvonal jellemzett. A vendégek száma viszonylag alacsony volt, de az aula így sem biztosított kellő teret minden táncolni vágyó fiúnak és lánynak. Különösen a színpad előtt figyelhettünk meg áthatolhatatlan tömegeket, de hátrébb csökkent a „népsűrűség”. Egy idő után több volt az elballagott Bárdos-diák, mint a jelenlegi. A 8 osztályos képzésben végzett tanulók körében érezhető az iskola presztízse, 2001-ig visszamenően öt osztály

legalább fele létszámmal ült le beszélgetni egymással, a volt tanárokkal és diáktársakkal. A 4 osztályos profiból csak Gubicza tanárnő osztályában érezhető visszavágódás. Néhány nappal a belső előtt láttam egy videót a Péch Antal „mazzsolabulijáról”. Kábé másfél óra volt az avatás, és az óriási tömeg miatt a Sportcsarnokban rendezték. Az új tanulók mellett az új tanárokat is avatták. Érdemes lenne tanulnunk az ex-geosóktól!

– Z –

Száguldás, Porsche, szerelem...

Volkswagen Touran

Izgalmas autóról könnyű regényeket írni, de egyunalmasról már kihívás. Ezért választottam a Tourant. A sajtóanyagban tapasztalt idilli hangulat és a képeken látható letisztult formájú, kissé rideg külsejű egyterű arra készítetted, hogy megtekintsem a közeli autókerekesedésben, hátha kellemes csalódás érhet. Az autót körüljárva az az érzés erősödött fel bennem, hogy ezt az autót talán kísérletnek szánták, hogy még több statisztikai baromságot öntsenek az emberek nyakába. Az imént említett teszt lényege: minél több kel el belőle, annál igénytelenebbek az adott ország vásárlói a dizájn terén (is).

Nem tudom egyszerűbben megfogalmazni: gusztustalanul unalmas sikeredett a Volkswagen egyterűje. A sima lemezekkel határolt, fantáziátlan dobozforma pedig lényegében még attól is elriasztja az embert egy időre, hogy beleüljön. De én megtettem.

FORRÁS: INTERNET

Igaz az ülések kellemesen feszes tömésűek, de az ülőlap rövid, és egyéb problémák is vannak vele. Egy szóval: kényelmetlen. És a műszerfal kemény, idióta fekete meg szürke műanyagai olyan hatást keltenek, mintha egy olcsó autóban ülnék (ami nem is olyan olcsó: 4 668 000 forint), tehát nem éppen minőségi az enteriőr. Ráadásul itt is nulla fantázia, csak úgy, mint a konszern többi típusában (Golf, Octavia, Fabia, Toledo...). Hátlura lehet még kérni két két ülést, így az autó hétülékes is lehet, azonban ezzel a ténnyel

csak a mellünket verhetjük. Mivel ezekre a székekre senki nem fog ülni a szűk hely miatt, ez is csak egy újabb kellemesen infantilis megoldásnak tekinthető (ez egyébként az Opel Zafirában volt látható először – egy bolond százat csinál). Az autót egyébiránt legszívesebben az 1,9-es PD TDI dízelmotorral viszik, ami végül is a maga száz lóerejével nem is olyan rossz megoldás. A rövid ismerkedés után azonban gyorsan kiszálltam, még egyszer körüljártam, végül hazajöttem. Apropó, ezúton szeretnék köszönetet mondani a tatabányai autókerekesedésnek, amiért kedvességükkel, segítőkészségükkel meggyőztek arról, hogy ide többet ne tegyem be a lábam. (Még a köszönésemet sem viszonzoták.) Ez a kis kiruccanás is meggyőzött arról, hogy ez bizony nem az a márka, amire az ember vágyik. Bár ki tudja. Végülis elég sok száguldozik belőle. És ez csak egyet bizonyít: a tesztet, miszerint a magyar autósok bizony nem adnak a dizájnra. – EVO –

Igaz magyarnak magyar gázpedált!

Még csak annyit: az autó neve egész jó csengésű lenne magyar fölnek, úgy hogy Turán (páncélozott magyar kétélű a második világháborúban). Én már el is képzeltem egy olyan magyar sikerszériát, amelyben a kis kétülékes sportkocsi neve: Tas, a nagy luxuskupé: Táltos, a kis egyterű: Turán, a nagy egyterű: Turul, a szedán/heccsbekk: Torda, a bevásárlókocsi: Taksony, az elegáns limuzin: Telivér, a terepjáró: Töhötöm. Az autómárka neve lenne: Pannónia. Minden becsületes magyar ember ezt a típust választaná!

Úti élményeim

Május 6-án este a Plusz parkolójában nagy a nyüzsgés. Sok izgatott gyerek, és még izgatottabb szülő vár valamire... Az hamarosan meg is érkezik egy fehér kisbusz képeben. A gyerekek felkiáltanak: „Ott jön!” és hogy: „Ezzel megyünk!”

Mert indultunk! Még hozzá Angliába. A kétnapos út egyenesen szörnyű volt. A buszon kevés volt a hely, nem tudtunk sem aludni, sem mozogni. De azért elszórakoztunk; fulladásig nevtük magunkat olyan dolgokon, amikre egyébként nem is figyeltünk volna. Kényszerhelyzet volt... Mindig vártunk valamit amikor megmozdulhattunk... A benzinkutakat, az „ebéd-időt”, és a kompot. Hatalmas luxushajóra emlékeztetett. A Doveri-szorosnál mentünk át, és amint megpillantottuk a híres fehér sziklát; nagy volt az öröm. *Megérkeztünk!* Az általunk csak „papírháznak” keresztelt egyszerű lakókocsiban úgy éltünk, mint egy család: öt testvér és egy anyuka. Mármint az osztályfőnök. A korai ébredések fájdalmait elriasztotta az a tudat, hogy Angliában vagyunk. Habár az időjárás nem volt éppen vidám, mi azok voltunk. Tér dig felázott nadrágunkban, és csurom vizes esőkabátunkban nevetgélve és kipirosodott arccal jártuk az utcákat. London jelentette számomra talán a legnagyobb élményt... Megnéztük a Big Bent, a Temzét, bementünk a Windsor palotába, a Towerbe. Barátommal, Biankával nagy nevetések közepette alaposan szemügyre vettük az élethű hírességeket Madame Tussaud panoptikumában, Barbarával pedig a szebbnél szebb régiségeket a British Múzeumban. Mind ez alatt hatalmas élmény volt az angol gyerekekkel beszélgetni. Szép parkok és nyüzsgő bevásárlóutcák. Itt tényleg senki nem unatkozhat! TÁLOS ZSÓFIA

Két szigorú matektanár érkezett Kelet-Magyarországról Javult a férfiak aránya a tantestületben

Az igazgatói irodában ülök, épp adatokat gyűjtök ÁRKAI TAMÁS tanár úrról, akivel terveim szerint pár nappal később készítenék interjút. És akkor belép Ő. Nincs mit tenni, felvétel indul. Alig bírok megszólalni, de végül mégis sikerül.

Á LA BÁRDOS: – Igazgató úrtól hallottam, hogy Ön korábban Szegeden tanított. Hogy került mégis a Bárdosba?

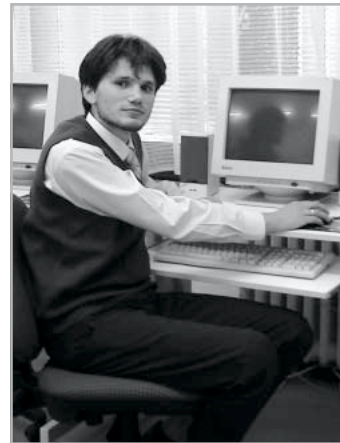
– A szegedi egyetem Juhász Gyula tanárképző főiskolai karán, a matematika tanszékén tanítottam, de augusztusban megnősültem, feleségem miatt költöztem el Szegedről. Ő nyitrai származású, ami mintegy 400 km-re van a napfény városától. Így Tatabánya és a Bárdos egy közbülső megoldást jelent.

– Nem jelentett gondot a főiskola után gimnazistákkal foglalkoznia?

– Nem, mivel Szegeden tanítottam egy középiskolában is, így nem volt idegen számomra ez a légkör.

– Mi a véleménye az iskoláról? Vannak negatív tapasztalatai?

(Az igazgató úr ennél a kérdésnél diszkrétan elhagyja az irodát.)

– Nem, a diákok nagyon kedvesek, udvariasak, lelkesek. A 9. évfolyamon tanítok informatikát és matematikát, a 11. évfolyamon szintén matematikát, a 8.-on pedig számítástechnikát. Az egyetlen probléma az, hogy időnként nagyon korán kell kelnem, mivel Révkomáromban lakom, a szlovák részen, és mindennap kb. 30 km-t vonatozom.

– Mikor döntötte el, hogy tanár lesz?

– Tizenöt évesen. Nem bírtam a felnőtt társaságát! Olyan munkát szerettem volna, hogy állandóan fiatalok közt lehessenek. Nagyon jó matematika-tanárom volt, ő segített az indulásban. Dunaújvárosban születtem, ott éltünk

egy közeli kis faluban, majd Pestre költöztünk, a középiskola elvégzése után pedig Szegedre mentem továbbtanulni. Most tizenegy év után hagytam ott, nem volt könnyű.

– Szabadidejében mit szeret csinálni?

– Imádok kerékpározni, minden évben megyek kerékpártúrákra is. Emellett nagyon szeretem a borokat. Szegeden jártam egy bortanfolyamra, ahol a barátok elhozták a boraikat, elmondták, milyen a pincészetük, a végén pedig lehetett kóstolni is. Kb. százan voltak. Ezt az egyet nagyon sajnáltam otthagyni.

Időközben cseppetnek, neki is, nekem is óránk van. Megköszönöm a beszélgetést, kifújom magam. Ez is megvolt. Az első interjúm.

SZABÓ RENÁTA

Az ideális riporter-alany

Nem tudom, milyen az ideális riporter-alany, de Ligetes László tanár úr biztosan az. Kérdezni alig kell, mindent mesél, nagyon dinamikus. Az egészet nem tudnám leírni, annyi mindent mondott magáról.

Á LA BÁRDOS: – Úgy tudom, hogy a Tanár Úr gyöngyösi.

– Igen, Budapesten születtem, és Gyöngyösön lakom.

– Hol tanult?

– Szegeden végeztem, már tíz éve tanítok. Tanítottam már gimnáziumban, szakközépiskolában, és a Gábor Dénes Főiskolán is. Most szeptemberben kerültem ide, a 8. évfolyamon tanítok matematikát és fizikát, és tanítok az esti tagozaton három osztályt.

– Mindig reál beállítottságú volt?

– Szeretem a matematikát és a fizikát, középiskolában az OKTV-n többször részt vettem, de előfordult, hogy az iskolai történelemversenyen 2. helyeztettem. Szeretem a földrajzot is, ezen kívül van két középfokú nyelvvizsgám angolból és oroszból. Most célom a doktori cím megszerzése Szegeden, már elkezdtem a téma kidolgozását. A cím: Másodrendű lineáris inhomogén differenciálegyenletek megoldása nem a karakterisztikus polinómmal, hanem a Csevisév-módszerrel.

– Szeretne a felsőoktatásban dolgozni?

– Már többször is jelentkeztem a gyöngyösi Károly Róbert Főiskolára, ami régebben mezőgazdasági iskola volt, most lett önálló. De ott inkább az

Szusszanásnyi szünet

idősek tanítanak, akik nem szívesen engedik át a helyet a fiatalabb generációnak. Kényelmesebb megoldás lenne, Gyöngyösön laknék.

– Mi a véleménye az iskoláról?

– Idáig csak pozitív élményeim vannak, nagyon színvonalas iskolának tartom, a gyerekek is ügyesek. Jól érzem itt magam, a tantestületbe is sikerült beilleszkednem, vannak barátaim is.

– Mennyire ismeri ki magát Tatabányán?

– Tetszik, rosszabbra számítottam. A szüleimmel már megnéztük a városközpontot és a turulmadarat is.

– Hobbijai vannak?

– Igen, a sportok közül szeretem a pingpongot. Amikor egyetemre jártam, részt vettünk a Szolnokon megrendezett egyetemista versenyen, országos nyolcadik voltam. Itt is játszottam már

diákokkal. Nagyon szeretek sakkozni is. Mészáros László tanár úrral, aki nagyon jó játékos, az esti képzés lyukas óráiban fergeteges snellpartikat szoktunk játszani. Sajnos a csapatsportágakkal sohasem foglalkoztam, így a Mikulás-kupán nem erősíthetem a csapatot.

– A királyválasztásról mi a véleménye? Találkozott már ilyesmivel másutt is?

– Igen, szinte minden iskolában vannak diáknapiak vagy -hetek. Mindenhol nagyon egyedi programokat szerveznek a diákok, legfeljebb csak az időpont tér el. Látom, hogy a diákok élvezik, szeretik. Úgy gondolom, ezek a műsorok nagyon színvonalasak voltak. Az egészet csak az gátolta, hogy azon a héten vizsgáztattam az estéseket. Most nagyon fáradt vagyok, de nagyon jók a tapasztalataim.

MIKULA ILDIKÓ

Bárdos-diadal Fehérvárott

A Rákóczi-verseny regionális döntőjére november 19-én, szombaton délután Székesfehérvárott, a Kultúra Házában került sor. Iskolánkat egy nyolcadikos és egy tizenegyedikes csapat képviselte. A többféle készséget és ismeretet igénylő versengésben 12 Fejér megyei és 3 komárom-esztergomi csap

patot megelőzve végül a 11. a osztály csapata győzött (Csizsek Ádám, Kaszián Ábel, Papp Márton), és jutott a döntőbe. A 8. ásos (Hajlinger Bianka, Káfony Bianka és Lugosi Martina) a nagyművészeti mezőnyben a bravúros harmadik helyezést szerezték meg. Gratulálunk nekik és felkészítő tanáraiknak!

Papp Marci toborzóbeszédjét a zsűri maximális pontszámmal jutalmazta FOTÓ NAGY TAMÁS

Találkoztam boldog oroszokkal is!

A nagy orosz valóság

Oroszország manapság nem a legvonzóbb úti cél a turisták számára. Leginkább kalandvágyó európaiak utaznak oda, ők is Moszkvába vagy Szentpétervárra. Pedig az igazi kaland nem az orosz nagyvárosokban mutatkozik meg, hanem az elszigetelt, szegény vidéki városokban és falvakban. Valljuk be őszintén, aki Oroszországba vágyik vagy oda is utazik, azzal a megnyugtató fensőbbégtudattal teszi, hogy ő európaibb, modernebb, és külső szemlélőként jól elszörnyülködik az ottani viszonyokon.

Ez a szemlélet bennem is jócskán megvolt, amikor jelentkeztem a tatabányai önkormányzat pályázatára. A kiírásban szerepelt, hogy aki jól tanul, jól sportol vagy aktív a kulturális vagy közösségi életben, tizenkét napos orosz úton vehet részt. A Bárdosból heten utazhattunk el, de a csoportban voltak diákok az Árpádból, a „közgázból”, a Péch Antalból, a Bánkiból, a Fellnerből és a Váciból is. Ahogy a felsorolás is mutatja, a csoport igazi „vegyes felvágott”, félt is mindenki rendesen, hogyan leszünk „igazi” csapat, de később kiderült, hogy – talán éppen ezért – nagyon jó társaság jött össze, jól kiegészítettük egymást. Drága városunk egyébként is olyan kicsi, hogy elég hamar kiderült, hogy majdnem mindenki ismeri a másikat valahonnan, hírből legalábbis szinte biztosan. Ha pedig nem, egy húszórás vonatút remek alkalom az ismerkedésre...

De ne szaladjunk ennyire előre! Az út előtt mindenkit felkészítettek otthon arra, hogy az orosz körülmények nem egészen olyanok, mint itthon, előre felvázolták a különböző betegségeket, fertőzéseket, amiket esetleg elkaphatunk majd. Ja, és persze a szokásos tanács, hogy az oroszokkal nagyon kell ám vigyázni... Hát, mégsem sikerült elvenni a kedvünket!

Az első sokkhatás

Augusztus 5-én hajnalban különbusz vitte a „delegációt” (ez nem vicc, ez volt a hivatalos megnevezésünk) Budapestre, a repülőtérre, ahonnan Moszkvába repültünk. A városban csak egy rövid buszos városnézésre, pénzváltásra és ebédre jutott idő, aztán mentünk is a pályaudvarra. Ami azokat a bizonyos orosz viszonyokat illeti, engem ott ért az első sokkhatás. Finoman fogalmazva, „guggoló” alkáni vécéhez már volt szerencsém máshol is, de más országban legalább mindenki becsukta az ajtót, miközben folyó ügyeit intézte... A vonaton első dolgunk volt

Megérkezés az ismeretlenbe

Kontinentális hőség, faházak, palatetők

megbizonyosodni afelől, hogy ott más-e a helyzet. Ha már témánál vagyunk, a sok helyen ott is angol-vécék vannak, de azért a higiéniai körülmények hagyományos némi kívánnivalót maguk után. A csapvízből viszont még maguk az oroszok sem isznak szívesen, aki egészségesen szeretne hazatérni, annak pedig főleg nem ajánlott a fogyasztása.

A vonatút hosszú volt, de kényelmes. Hálókocsiban utaztunk, első osztályon. Ez azt jelentette, hogy négyágas fülkékben aludtunk, és nem 30-40 férőhelyes kocsikban (háttérben, a másodosztályú kocsinak erősen barakkjellege volt). Az ágyeműt viszont külön kellett megvenni. Étkezőkocsi is volt, de csak a vonat másik végében. Mivel a szerelvény körülbelül tíz hosszú kocsiból állt, nem vágtunk neki az útnak. Egyébként is minden kocsihoz tartozott egy kétfős személyzet, akiktől kávét és teát lehetett venni. Emellett a nagyobb állomásokon mindenféle árusok özönlöttek el a peront, akiktől a hógömböktől kezdve, a játékokon és a vázákön át a különböző csokoládékig és sörökig mindent lehetett venni. Vagyis eladnak mindent, amit tudnak, fogalmazzuk meg nem kevés európai cinizmussal. Mindenesetre sikerül beszereznünk egy kétliteres, műanyagflakonos sört. (Az egyik „fülketársam” addig kiabálta, hogy „piva, piva!”, amíg oda nem jött valaki.)

Még nem láttak külföldieket...

Másnap délután érkezünk meg Izsevszkbe, Tatabánya egyik testvérvárosába. Egy gyermektáborban szállásoltak el minket. A szállásra nem lehet panasz, talán még jobb helyünk volt, mintha Magyarországon táboroztunk volna. Orosz szokás szerint kenyérel és sóval fogadtak minket és hagyományörző néptáncal. A táborban leginkább 10 és 14 év közötti gyerekek voltak, akik rajongtak értünk. A táborvezetőnk szerint azért, mert még sosem láttak külföldieket... Ez egyfelől nagyon kedves és aranyos dolog volt, egészen addig, amíg nem akartak folyton fényképeket készíteni és oroszul magyarázni nekünk. A legkritikusabb pont az volt, amikor egyik reggel hétkor arra ébredtünk, hogy valaki dörömböl az ajtón. Kinyitottuk, és egy csapat orosz kislány rohant be, azt üvöltözve, hogy „avtogram, avtogram!”. Békétűrésünk vége lett, az egyik lány, nem túl ékes magyarsággal visszaküldte őket mamácskájukba, erre ők moso-

lyogva annyit mondtak „espassziva” (köszönöm), és kimentek a szobából. Nem csoda, hogy inkább a velünk egykorú fiúkkal és lányokkal barátkoztunk, akik szintén a táborban laktak, és a konyhán meg a kertben dolgoztak a nyáron. A körülményeik meglehetősen szerények voltak. Olyan házában laktak, amelyeket az amcsi horrorfilmekben ábrázolnak. Azért persze bulizni ott is lehetett...

Az élet a mi épületünkben is zajlott, a társalgóban minden éjjel nagy zenélések és közös éneklések folytak, átjöttek az oroszok is, úgyhogy igazi nemzetközi esteket tartottunk, volt ott a „8 óra munkától” kezdve a magyar és az orosz népdalokig minden. Emiatt általában napi 4-5 órát sikerült aludnunk, a délutáni pihenőt is beleszámolva.

Azért a programokra valahogy mindig maradt energiánk. Nemcsak kötelességtudatból, hanem mert igazán jól állították össze a vezetőink. Megnéztük az izsevszki művészeti központot, Csajkovszkij szülőházát, fürdöttünk a Káma folyóban (sajnos átúszni nem sikerült – a felső szakasza körülbelül olyan széles, mint a Balaton...), hajózártunk az izsevszki tavon (a táborból öt percre volt), bólingoztunk, szaunáztunk. Meg-

A NAGY OROSZ VALÓSÁG

Kegyelmet nem kért a bíróság előtt!

Mészáros Márta: A temetetlen halott

Korábbi hagyományainkhoz híven az idej tanévben is megtekintett egy, a tantárgyi koncentráció szempontjából rendkívül hasznos filmet iskolánk diákközössége. Legfeljebb azon szomorkodhatunk, hogy egy magyar nagyjátékfilmet külön kell megrendelniük az érdeklődőknek virágzó metropolitunk agonizáló filmszínházában.

KÉP ÉS SZÖVEG: INTERNET

„Nagy Imre élettörténete a XX. századi történelem alaptörténete. Ő volt az első kommunista vezető, aki egy nemzeti forradalom – az '56-os" jelképe, miniszterelnöke, aki felmondta a Varsói Szerződést, kiállt a többpártrendszeren nyugvó demokráciáért. Sokak szerint 1956-ban vállalt szerepe, majd haláláig vállalt hűsége a forradalom eszméjéhez nem következett az életútból, kommunista meggyőződéséből, moszkvai múltjából, hogy valami rendkívüli katarzís,

titok történt vele. Személyes okom is van arra, hogy ezt a filmet megcsináltam: gyerekkoromban ismerem meg Nagy Erzsébetet. Végigkövettem hányatott sorsát, amikor magányosan, kitzsítva élt, majd elszánt harcát az apja rehabilitálásáért. Nagy Imrével is többször találkoztam, máig emlékszem kedves, jövőális alakjára. Nálam lehetett őt először nyilvánosan látni, a „Napló" filmsorozat második részében (*Napló szerelmeimnek*), emlékszem az eufórikus fogadtatásra, amikor hajlott alakja föltűnt a vásznon. Régióta készülök arra, hogy filmet készítsék róla" – vallja

➔ **A címloldalról** VÉRES CSÜTÖRTÖK

Ahogy Prométheusz is túlbecsülte saját bátorságát és semmibe vette az olümposzi istenek haragját emberfeletti tulajdonuk elsajátításáért, úgy mi is azt hittük, hogy két videokamerával, három operatőrrel és a Padtvé „félprofesszionális" stúdiójával képesek leszünk egy komoly és tartalmas dokumentumfilm elkészítésére. Tévedtünk. Hiába forgattunk hét órán keresztül fogvacogató hidegben, végig ömlő esőben tizenöt diákkal és két stábbal az eredeti helyszíneken; és az ezt követő öt éjjel és négy nappal hiába vágtuk-szabdaltuk, szinkronizáltuk a képet, a hangot, az eredeti fotókat és a vágóképeket; a befejezett, de nem elkészült anyaggal mégsem lehetünk maradéktalanul elégedettek. Az előforduló hanghibákért elnézést kérek. Valóban, a szerkesztés során egyre gyakoribbá váltak a „mi lett volna, ha..." és az „azért, mert..." magyarázkodási kísérletek, amelyek méltatlanok a mindig tárgyilagos történelmi szemlélethez. – De elmondhatjuk magunkról, hogy mi legalább megpróbáltuk.

Eredeti terveim szerint a narrátor-riporter – akit a filmben VARGA ÉVA és néhány jelenetben MARIÁN ENIKŐ alakított – a Kossuth téri sortűz túlélőitől keres magyarázatot a „hogyan történt?" és „miért történt?"-kérdésekre. A szemtanúkat – a megjelent visszaem-

filmjéről a nagyszerű rendező, Mészáros Márta. – „Nem kért kegyelmet a megrendezett bírósági komédia végén, 1958. június 15-én Nagy Imre, akit 1956. október 24-én a népkarantnak engedve neveztek ki Magyarország miniszterelnökévé. Nem kért a bíróságtól apja számára rehabilitációt leánya, Nagy Erzsébet sem, aki apja kivégzésekor 31 éves volt, gyermekei, azaz Nagy Imre unokái pedig 7 ill. 11 évesek. Vaslogikával az egész ellene lefolytatott eljárást törvénytelennek tartotta. Törvénytelennek tartotta azt a hatalmat is, amelyhez kegyelemért folyomathatott volna. A kivégzés – akasztás – után jeltelen sírba került. A per többi vádlottja, akiket a „Nagy Imre-csoport" megjelöléssel illetett a vádirat, elismerték bűnösségüket. Többségük így legalább az életét megmenthette. De Nagy Imre ekkor már leszámolt az étellel.

lékezések betűhív felhasználásával – úgy válogattam össze, hogy személyükben a korabeli Magyarország tipikus társadalmi csoportjai egytől egyig megjelenjenek. Így FRANKÓ KÁLMÁN egyetemistát, MOLNÁR MIKLÓS gimnazistát alakít, KERESZTESI BOTOND pedig egy olyan diákot, aki a forradalom leverése után Nyugatra emigrál. KASZÁN ÁBEL és KOBLINGER PÉTER fiatal munkások, akik nem kerültek be az egyetemre, és ezért pesti gyárakban dolgoznak. Ők ötven át- és túlélték a gyilkos sortűzet, amelynek körülményeiről nyilatkoznak. PAPP MÁRTON egy titokzatos kommunista sógora, aki sokat tud és sokat látott; VARGA MÁTÉ JÁNOS, a minisztérium hivatalnok, aki nagyon keveset látott, és ebből még kevesebbet értett meg. Ők ketten védett helyen veszelik át a vérengzést, de tudják, hogy rendkívüli események szemtanúivá váltak.

A film elkészítése érdekében emberfeletti áldozatot vállalt BÉRCES TAMÁS, GRINÁCZ TAMÁS és TUSKA ISTVÁN. A helyszíni forgatás során segédkezett még BUCSKU BALÁZS és az előző tanévben érettségizett VARGA MÁTÉ. Taügetoszi kinszenvedéseinkről CSIZSEK ÁDÁM készített fotódokumentációt. Ezúton mondok mindannyiuknak köszönetet!

Most hallgassuk meg Ágh Istvánnak, a sortűz költővé vált egyik túlélőjének szabad versét Kis GÁBRIEL előadásában. Utána a film a *Himnusszal* kezdődik, ennek hangjaira, kérem, hogy mindenki álljon fel!

➔ **5. oldalról** RENDHAGYÓ FILMVEITÉS...

– Milyen visszajelzéseket kaptatok?

N. T.: – Én úgy érzem – és ezt ritkán tapasztaljuk egy iskolai rendezvény után –, hogy tanárok és diákok mintha egy kicsit kizökkentek volna a szürke hétköznapijaikból. Több tanár is megkeresett és gratulált, figyelmességükért a tanulók nevében is köszönetet mondok. De a legjobb érzés az a „döbönt csend" volt, ami a vetítés végén betöltötte az iskolát. Szerintem ez – az esemény iránti részvét mellett – az elismerés csendje volt.

P. M.: – Én 11-ben biosz-kémia faktot választottam a tanév elején, mert orvosira szeretnék jelentkezni. Ezért különösen jó érzés volt újra elmélyülni az igazi történelemben.

B. T.: – Én csak szegény Erzsi nénit sajnálom, aki panaszkodott, hogy a hangfalaknál állva fél napra megsüketült az egyik fülére...

N. T.: – A történelemben minden forradalomnak és szabadságharcnak voltak áldozatai. 2004-ben október 23-a áldozata a büfés Erzsi néni volt.

MIKULA ILDIKÓ-SZABÓ RENÁTA

A fikciós fidokumentumfilmben Frankó Kálmán egy olyan szemtanú történetét adta elő, aki egyedüli sértetlenként élte túl a repeszgránát-lövést. Varga Éva döbbenet hallgatja, Papp Márton őskori „süggőpet" alkalmaz

Beszámoló a Dunai Ritmus Fesztiválról

Sárból ágyon, eszmélj!

DERÉKFÁJÁS, kacsakő, apától elesett technikával hajítgatom észak felé a gondosan kiválasztott kavicsokat, lábam hűtöm, s várom, mikor jön végre a fesztivál. A Duna előtt, épp vizét dobálom, a ritmust majd hozzák, így gondolom, csak a fesztivált rejtették el gondosan, de még nem félek, hogy talán otthon is felejtették valahol a lelkesen kiöltök hús szobájában. Már előző nap is sejtettem, – a sehogyan sem reklámozott öszejövetel étlapján kínált nemzetközi menü ellenére – nem a zene kétnapos, madarsko testvéreinkkel megült ünnepe lesz, de a reményhal még tárog, így hát türelmesen várok, s közben azon tűnődök, a tudatosan szervezett nyári koncerthelyszínek közé hogy is férközhetett be ez a domb teteji, boráról ismertté vált falucska. Piacbővítés, uniós terjeszkedés, erre jutok, hajdan elcsatolt magyar ajkakra illeszteni bandidalokat, marketingként táncsal, mókával fűszerezni azokat, bár ez nem is érdekel igazán. Jövök, mint az utóbbi időben mindig, ha a közelben játszanak (amolyan húsz plusz – negyven minusz – rajongóként) látni az egyszerűséget, együtt örülni a rajongókkal.

Most is bennük bízom – lehet fél nyolc – elhessegetem a nyár van, mindenki el, no reklám, utolsó busz érveimet, a kaput figyelem megjelenni várva az első gimnazista különítményt. Hátradőlök, vizes homokon, a babámmal.

1992 nyarán, a mezőberényi kéttannyelvű gimnáziumban vendégeskedve döngtjük a rythmEt bluest. Épp Charlie Watts vagyok, és piszokol élvezem, hogy pár üveg sörtől aztán mindent elfelejtve, roksztár jövőn merengve büszkeségemben ne is vegyek tudomást a már erősen népszerűsödő Kispál és a Borz nevű „utózenekarról. A roksztár jövő azóta már múlt, helyette King Krimsontól, Emersontól zenét, Cseh Tamástól a hősi szerepekről való lemondást tanultam szorgosan. Vágy már nincs, de örülök látni, hogy az alföldi kisvárosból mégis csak lettek sztárok.

Felriadok. Brutál metál, tengeralatti Nautilus zúg a fülem mellett, és próbálom felidézni kamaszkoromban vajon mi hozott ilyenkor tűzbe. Később Montague-fiúk testnedvű(ñ)ket ontva zúzzák a Lemmi bácsitól elesettet: „á nem, ez nem a szívem, csak a mellkasomat bombázó duplalábgép tizenhatodai", amelyet végül egy valóban dögös Ace of Spades zár. Körülnézek, statisztikát készítek: részeg tántorgók, helyi látványosságot családosan felkeresők (akiket Janicsák Zizi hevesen bazzmegol, víz alatt úszó fűves kinsnyulacsoktól szóló viccel fűszerezett gyermekverses-kötet reklámozása is további kitartásra buzdított az előző napon), egy-két értük jövő, így tippellek.

Telik a színpad, lendületes rutin tesz helyére dobozt, gitárt, dobót. Cicca, nyolc, kilenc, tíz, ső-ső, cő-cő, Juhász Jacint, festéktüsszentő hapticbenő lövi be a mikrofont, majd egyszer csak megszólal. „Éltek-e még, ti régi lányok..." – Halkan bummog a basszus, Cseh Tomi-melankóliával keresi valaki a rég alvó hölgyeket. Körülnézek, már kit érdekel statisztika, szemeket keresek, jó, nem is kell, hogy nedvesedjen, hagyjuk a messzeringó ifjúkor szentimentalizmusát, entellektüel baromságát, csak nézzetek már rá,

valaki, valamerre csillogjon, hadd lássam, tudjuk! Sehol semmi s feszengetni kezdek. Úgy százan állunk a színpad előtt, mikor belesapnak, s végre előre nyomakodok, ilyen még nem adatott meg, hogy öt méterről, saját egyszer egyes személyes terem sértetlenségében szemlélhesem, mi zajlik a színpadukon.

FOTÓ RAÁB ZOLTÁN

(„Jaj, nem, dehogyan kell autogramm, és fényképet csinálnok, nem rajongó vagyok, nem őket, hanem amit csinálnok, azt szeretem") – magyarázom.) Azonnal megindul a pogó, pittbullfejű, ökölbe szorult arcok mezítelen felsőtesttel aprítják a békés hallgatóságot, csak játsszák a három műsor valamelyikét. Aztán Bandi lassan eszmél s reagál: piszoár árnyékában saját száj és rajongó farkok interszónális relációba habituálódását emlegeti, amúgy ismeretlenül, de hiába. Tovább játszanak... Profik ők, nem az első eset, Kispál Angus Youngot megszegényítően hozza az „egy előre, egy hátrát", de csak avatott szem láthatja, hogy nem a szokásos amplitúdóval, Lecsó akkordjaiba mosolyog, Diossy keresztbe font lábbal ütlegeli mellkasán a csörgőt, míg Mike a dobokkal hadakozik. A rimusváltás a hatodik dal környékén jön, Bandi versbe fog – a készülő lemezről – szakközépiskolai szobákról, falon függő kamionokról, sarokban nyugvó, tanksapdaktól fáradt gitárokról, de már nyoma sincs az erejében hívó földi jodának. Még belekezd egy didaktikus fejtegetésbe, félig herélt, agresszív ökrök simulnak metaforáiba, majd gordoni önfeltárást hív – reménytelenül. Már ő is tudja, akár didzi mikiegér is sikálhatna itt, hasonló lelkesedést kiváltva, hát úgy dönt, vesszen a program! – in case of emergency – jöjjön az Önök Kérték-zenekar. A fiúk- jó munkásberek – asszisztálnak hozzá, mosolyognak, és csak apró jelek mutatják, a zenésélet hétköznapijait látjuk. Leánykás blokk Jutkával, Emesével, inyencfülnek – de kinek? –, kantris az-autóm-és-én, kellemes instrumentális Hang és Fény. Rendelve szerkeszt a gondos közönség. Bandi már néma, csak néha ajánlja készsleges pincérként a konyhafőnök tingli-tangli, szöki-

tett nő, ha az életben... háromfogásos főmenüjét, amit valószínűleg már a beosztottak is rég utálnak, hogy aztán először és utoljára felcsillanjon a szeme, itt valaki kérem szépen specialitást rebegett, ugye ti is hallottátok, és elnyomnak egy Nem fájt. Kedves diszkó-egyveleggel zárul a visszatapsolós rész öjrjáratl, napos oldallal.

Eltelt a két óra, szerződés teljesítve. A közönség boldognak tűnik, jól megkapták, s még mindig megdöbbenve emlékszem, bizony dalszóvegekkel felszerelve érkeztek e táncos harcosok, így már kezdem

magamban keresni a hibát: tán én nem tudok mulatni? Mégis csak így kell? – de aztán a homokra visszadölvé színpadi arccal újrarendelve megnyugszom, és szomorúan veszem észre, már nem is bánom annyira, hogy ők lettek helyettem sztárok. Hazafelé az autóban a tükörbe nézve, ráncaimon végigsimítva még elmorgogok egy brúszvilísi „bazi öreg vagyok"-ot, majd lassan továbbgördülve előbb volt homok-ágyunk kontúrjait nézve titkon abban bízom, talán legközelebb a mellettem állók is majd úgy szeretnék, ahogy én.

SIMÓ BALÁZS

Harmadszor is filmmaraton?

Tavaly még milyen nagy izgalommal vártuk, hogy elkezdődjön az első félnapos filmdömping a tantee-remből mozivá avanszált tetőtérben, amelyet az akkori 12. ásook – élükön Meleg Gáborral – szerveztek! Azt hiszem, utólag is köszönetet mondhatunk nekik, hiszen zseniális ötlet volt ennek a hagyománynak a megteremtése. Szerintem mindannyian élveztük a közös filmnézést, és a szünetekben a könnyen beszélgetéseket (?) a filmről vagy más, sikamlós témákról. Nagy szerencsénkre úgy tűnik, hogy idén öröklődik a rendezvény, hiszen az utolsó novemberi hétvégén ismét a felhőtlen szórakozás lehet az iskola. A szervezők (Bankó Ádám és Lois Réka, 10. b) kiváló filmeket ígérnek: Jégkorszak; Good bye, Lenin; Ponyvaregény, Blöff – hogy csak az ismertebbeket említsem. Ja, és természetesen, annak, aki még nem látta volna, a Kontroll. Úgy gondolom, érdemes lesz eljönni. Csak nézni kell! Frankó Kálmánnal és Semsei Balázssal pedig versenyre lehet kelni az „elejétől végig mozi-zás" kategóriájában.

PAPP-INFORMÁCIÓ

Elfriede Jelinek – a botrányhős osztrák író

Irodalmi Nobel-díj a tizedik nőnek

Idén is kiosztották a több mint száz éves hagyományának örvendő Nobel-díjakat. Stockholmban október 7-én, csütörtökön jelentették be, hogy 2004-ben az osztrák Elfriede Jelinek író kapta az irodalmi Nobel-díjat. A díj 103 éves történetében ő a tizedik nő, aki megkapta a svéd kémikusról elnevezett elismerést. A hír az osztrák sajtóban meglehetősen vegyes érzelmekeket keltett, mivel sokan úgy vélték, hogy az író „különleges nyelvhasználata” és regényeinek merész témaválasztása nincs jó hatással az amúgy is háborgó belpolitikai és társadalmi életre. Jelinek korábbi műveiben többször és nyíltan írt a női szexualitásról, a női nem elnyomásáról és a nemek háborújáról. A fasiszmussal és erőszakkal is sokat foglalkozott, erre lehet példa a Sportstüek című műve. Valójában persze a legnagyobb botrányokat a belpolitikával kapcsolatos állásfoglalásai okozták. Valós politikai történeteket és Jörg Haidert bíráló gondolatokat fűzött össze több darabjában, melyek 1995-ben komoly fejtörést okoztak a Szabadságpartnak (FPÖ).

Egy sportdarab című darabja a bécsi Burgtheater 1998-as előadásában

sa” a különböző érveket-érvrendszeret, s szimpátia alapján foglaljon állást valamelyikük mellett. Jelinek számára igazából az hozta meg a Nobel-díjat, hogy ezt a stílusbeli sokszínűséget regényé tudta fűzni.

Az iskola

Az iskolába menni olyan, mint a halálba menni: nem ismerjük, de ki ismeri? A halálról utólag még senki sem tudott mesélni. De az iskolát is csak akkor ismeri az ember, ha már elvégezte. Az iskolában és a halálban sok a közös. Nem tudhatjuk előre, mi fog történni, vagy hogy egyáltalán fog-e valami történni, de valami valószínűleg fog; vagyis: már volt fogalmam róla,

„Szövegeit nehéz stílus szerint besorolni, művei valahol a próza és a líra, a varázsige és a himnusz között helyezkednek el, de gyakran találni bennük színházi és filmes elemeket.”

(Svéd Királyi Akadémia)

mert óvodába is annak az egyházi iskolának az épületébe jártam, amelyben később délután öt óráig tanultam. Már óvodásként tudtam, hogy ez után csak rosszabb következhet. Minden reggel, miután becaplattam, a lelkem megtért vándor módjára csendült össze a többiekével, mivel a lélek volt az, amelyre több áldozatot és munkát kellett fordítani, mint a testre, amelyet még tornázáskor is térdig erő klottnadrággal (undorító anyag, leírni már nem tudom, de még mindig emlékszem, milyen érzés viselni) fedtünk el, hogy ne lásszon; csak a lelket lássuk, ami felett kemény munka és „áldozatok” árán civakodtunk az ördöggel. Külsőleg a jólelkűeket – a szülők pénztárcájától függően – keskeny vagy széles, feddhetetlenségüket és teljesítményüket elismerő válszalagjukról

ÉLETRAJZ

Elfriede Jelinek 1946. október 20-án született az ausztriai Mürrzuschlagban, tehetőszülők gyermekeként. Apja cseh-zsidó származású gyógyszerész, egy stratégiai fontosságú gyárban dolgozott a második világháború idején. Az író nő gyermekkorát Bécsben töltötte, iskolai tanulmányait is itt kezdte meg. Fiatalon kezdett el zongorázni, orgonázni és furulyázni, később a bécsi konzervatórium növendéke lett. Itt színház- és művészettörténetet is hallgatott, végül 1971-ben szerzett diplomát orgona szakon. Első verseskötete 1967-ben jelent meg. Irodalmi érdeklődése leginkább a társadalomkritika felé irányult. A 70-es években sorra jelentek meg szatirikus és populáris nyelvzetű írásai (Wir sind Lockvogel baby!). A német közönségre a Die Liebhaberinnen című regényével varázsolta el, mely Magyarországon Kis csukák címmel jelent meg Tandori Dezső fordításában. Az eddigi legnagyobb sikerét mégis az önéletrajzi ihletésű, 1983-ban kiadott Die Klavierspielerin (A zongoratanárnő) című alkotása aratta, melyből 2001-ben a francia Michael Haneke rendezésében, nagy feltűnést keltő filmet is forgattak.

lehetett felismerni. Ma azt mondják, ezt a kijelentésemet a rosszindulat szülte; csakhogyz ezt még kizárólag az egykori válszalagosoktól hallottam – mint-ha még mindig fel kéne esküdnie arra, hogy teljes odaadással fogják szolgálni az állam és az egyház fő célját, kerül, amibe kerül, amit "leendő" nyárspolgári szerepük megkíván; ma mind akadémikusnők vagy akadémikusfeleségek. Nos, én egyik sem lettem, bár ez lett volna az iskola célja: legyen belőlünk "valaki". Az egyházi iskolában megtanultam, hogyan vágjak jó pofát mindenhez, még akkor is, ha szinte kirobbanna belőlem egy grimasz. Ami minden iskolában egyforma: mindig figyelni kell! Az ima is sokat számít az egyházi iskolában; olyasvalami, amivel kintlódva bár, de jó pontot szerezhetünk Istennél. A tanárnőt buzgón és odaadóan kell figyelni, nehogy eszébe jusson megnézni, mi van a padban; Úristen, egy Mickey Mouse-képregény. Elsőáldozáskor áhítatosan kell bámulni az Istent és az anyukáját ábrázoló képet. Minden tilos, a képregény is. Az iskolának joga van ahhoz, hogy mindent és mindenkit felülvizsgáljon. És ez kemény vizsga. Számomra ma is elviselhetetlen az, hogy valakinek ekkora hatalma van; joga van ahhoz, hogy másvalaki kedvét durván elrontva számon kérjen rajta valamit, főként valamilyen tudást. A tudásnak éppen saját ösztönzésre kellene fejlődnie; ehelyett az embert mindig valaki más hajsztalja, ezzel egyfajta „ál-céltudatosságot” fejleszt benne. Ez a nevelés: céltalan céltudatosság. Mindezek ellenére csupán a rossz eredmények, az ellaposodás és semmi más az, amely bélyegként ragad az emberre. A gimnáziumig tartó első tanulmányi "szakasz" tehát röviden így néz ki: a legfontosabb a lelki teljesítmény; semmi vírámság, minden tilos, annak ellenére, hogy Isten azt akarja, hogy a gyerekek boldogok legyenek. Ám ez a „boldogság” mindig csak állítás, legtöbbször olyan gyerekek szájából, akik annyit szenvedtek, mint én. Csak kevesen szenvedtek nálam többet azért, hogy „teljes” emberek legyenek. A helyzetemet tovább nehezítették rossz családi körülményeim; kiabáló szü-

➔ 9

BÁRDOS-NAPI PÁLYÁZATOK

Történelemből 1. helyezett a kisgimnazista kategóriában: Kiss Judit (7. a), a nagygimnazista kategóriában: Schweininger Péter (11. b) Idegennyelvi pályázatok: német 5–6. évfolyam: 1. Katona Xénia (5. b), 2. Lisztes Luca (6. b), 3. Hummel Kristóf (6. b); 7–9. évfolyam: 1. Polák Zsófia (9. b), 2. Hoffmann Janka (8. b); 10–12. évfolyam: 1. Varga Máté János (12. b), 2. Korencsi László (10. a), 3. Ámon Katalin (12. b). Francia nyelvből a 9. évfolyamon: 1. Szűcs Ágnes (9. a), 10.-en: 1. Jambrovics Károly (10. c), 11.-en: 1. Gombkötő Tamás (11. a), 12.-en: 1. Tóth Adrienn (12. c). Megosztott második helyezett: Magyar Kristóf (12. a) és Vajay Zsuzsanna (12. a). Olasz nyelvből az I. kategóriában: 1. Bőjte Tekla (8. a), 2. Orbán Krisztina (8. b), 3. Hoffer Krisztina (8. a); II. kategóriában: 1. Luk Gábor (9. a); III. kategóriában: 1. Görög Máté (10. a), 2. Magyar Máté (10. b), megosztott harmadik helyezett: Kanyok Zsófia (10. a) és Erdei Szabolcs (10. b). Spanyolból a 8. osztályban holtversenyben első lett Szirmai Eszter (8. a) és Lakos Zoltán (8. a); 11–12. évfolyam: 1. Varga Máté János (12. b), 2. Ámon Katalin (12. b), 3. Papp Márton (11. a). Angolból az 5–6. évfolyamon: 1. Csizsek Nóra (5. a), holtversenyben második Bányai Cseperke (6. a) és Tóth Dzszenifer (6. a), 7–8. évfolyamon csapatversenyben: 1. MASTERS (Pleier Erik, Lévai Bálint, Lakos Zoltán, Barabás Péter, 8. a), 9–12. évfolyamon: csapatversenyben: 1. CELTIC ROCKERS (Reichnachs Csilla, Rózsa Alma, Simon Daniella, Tóbiás Nóra, 10. a). Magyar pályázatok: a szavalóversenyt az 5–6. évfolyamon Altmann Vivien (6. a) nyerte, 7–8. évfolyamon Kassay-Farkas Réka (7. a), 9–12. évfolyamon: Madarász Gergő (10. a). A műíró pályázaton 1. Ámon Katalin (12. b), 2. Mikula Ildikó (10. b), a téli ünnepek-antológiát Pataki Ágnes (9. c) nyerte Rácz Alexandra (9. b) előtt. A műelemző versenyen: első helyezés nem született. Megosztott második helyezést ért el: Ámon Katalin (12. b) és Czizce Diána (12. c), Éles Judit (11. c) és Czillahó László (9. b). A helyesírási versenyen 1. Reichnachs Csilla (10. a), 2. Varga Máté János (12. b), 3. Szemjonov Alexandra (9. a). Művészettörténetből 1. Freisinger Ádám (12. a), 2. Zsarnay Zsófia (9. a), rajzból 1. Molnár Ádám (12. a), megosztott 2. helyezést ért el Jusztin Marcell (12. a) és Keresztesi Botond (11. a). Kémiából 9–10. évfolyamon: 1. Prém Adrienn (10. b), 11–12.-en: 1. Freisinger Ádám (12. a). Fizikából a 8–10. évfolyamon első helyezés nem született. 2. Szemes Dorottya (10. b), 11–12. évfolyam: 1. Raáb Donát (11. b), 2. Freisinger Ádám (12. a). Biológiából megosztott első helyezést ért el Csaplár Mariann, Csák Boglárka és Kiss Judit (7. a). 9–12. évfolyamon: 1. Monostori Zoltán (11. b), 2. Péczy Zita (10. a), 3. Polák Zsófia (9. b).

A csapatversenyeknél a helyezettek közlésétől eltekintettünk. Mellékelve Varga Máté János díjnyertes német fordítását, továbbá a műíró pályázat legjobb munkáit közöljük. A versenyek szervezéséért a szaktanároknak, az összesítésért Magdi néminek köszönetet mondunk.

Varga Máté János fordítása

SZEPTEMBERI GONDOLATOK

A TANÁR még csak véletlenül sem azért ül elől, hogy „imádjátok” őt, hanem azért, hogy jobban lássátok egymást. A tanár nem katonatiszt és nem Jóisten. Nem tud és nem is tudhat mindent. Ha mégis mindentüdként viselkedne, ne higgyetek neki. Ha azonban elismeri ezt, akkor szeresétek őt! Akkor megérdemli a szereteteteket. – A tanár nem varázsló, hanem kertész. Gondozni, ápolni tud és fog is titeket. Nőzőtök nektek magatoknak kell!

Ne legyetek túl szorgalmasak! Ez a tanács nem a lustáknak szól; csak a szorgalmasakra érvényes, de az ő számukra különösen fontos. Az élet nem csupán dolgozatokból áll. Az embernek *tanulnia* kell; csak az ökrök magolnak. Tapasztalatból beszélek. Kisfiúként a legjobb úton voltam afelé, hogy belőlem is ökrö legyen. Hogy minden igyekezetem ellenére nem lettem az, azon még ma is csodálkozom. Nem a fej az egyetlen testrészünk. Aki az ellenkezőt állítja, hazudik. Tudnotok kell ugyanis ugrálni, tornázni, táncolni és énekelni is, különben a tudással teli "vízfetekkel" csak nyomorékok lesztek, semmi más.

Ne nevéssétek ki a butákat! Ők nem jövedükből és nem mások szórakoztatására buták. És ne csúfoljatok senkit, aki kisebb és gyengébb nálatok! Aki ezt közelebbi magyarázat nélkül nem érti meg, azzal nincs dolgom. Őt csak kissé figyelmeztetni akarom. Senki sem olyan okos vagy erős, hogy ne lenne nála okosabb vagy erősebb. Vissza kell fognia magát; valaki mással összehasonlítva ő is gyenge és buta.

Lehetőleg ne bizzatok a tankönyveitekben. Nem a legutolsó bölcsességet tartalmazzák. Azoknak a történeteknek se higgyetek, amelyekben az ember mindig jó és a hős a nap mind a huszonnégy órájában bátor. Kérlek titeket, ne higgyétek el és ne tanuljátok meg ezeket, különben később, az életbe kilépve nagyon csodálkozni fogtok!

Itt ültök hát, kedves gyerekek, és haza akartok menni. Menjetez haza, és ha valamit esetleg nem értettetek a szavaimból, kérdezzétek meg a szüleitektől! És ha esetleg Önök nem értettek valamit, kedves Szülők, kérdezzék meg a gyermekeiktől!

Mikula Ildikó

KITARTÁS

A TÚLZOTT fény bántja a szemem. Utálom a sötétet. A félhomályt még jobban. Csak akkor tudtam elviselni, amikor ártatlan gyermekként elbújtam a szekrényben. Mindegy volt már, hogy hány frissen vasalt, vállfároló lefűző inget gyűrtem össze, hogy a cipőkre ültem.

Ott csend volt. Mégis, az izgalom, hogy mi történnik... az a sejtelmes, vékony fénycsík, ami a két ajtó közötti résen szűrődött át, törhetetlenül.

Motozást hallok a szobából. Anyám az. Aztán csend. Hát nem érdekl, hová tűntem? Törődik velem egyáltalán? Fontos vagyok neki?

Értelmetlen duzzogva ülni a szekrényben. A szeretetet nem így kell mérni. De nem tehetek róla! Itt csak én vagyok. És a fénycsík. De hiába, nem ülhetek mindig ott. Mert a magány nem megoldás semmire.

És ahogy telik az idő, egyre csak a szekrényben ülök. A szekrényben, ami mögött penészes a fal, és a szél átszívja az apró hajszálpredéseken. Nedves és

hideg. Félig kilábvalva a könyörtelen, sötét depresszióból, gondolkodom a lét erőltetett erőfeszítéseinek értelmetlen és túlfeszített nyögéseim átnyílláló apró örömeimön. És felelek.

Megteszem az első lépést, hogy a szélsőségektől elszakadva újra ott legyek, ahol voltam. Elsüllyedni a gyermek gondtalan tudatlanságában. Ahol mindenre olyan egyszerű a megoldás, és a problémák is jelentéktelenek. Anyám süppedő szoknyájára ülni, az ölebe hajítani a fejem, és ott aludni. Játsszani. Játsszani a jövő reményvesztett képével. Mert ott még én győznék.

És jutalmul visszaülhetnek a szekrénybe.

Ámon Katalin versei

KOCSMAFÜGGŐK SZOCIOSZEMSZÖGBEN

Mondjuk: más élet generációk elvek

Talán van róluk számadat

Beleférek egy kocsmakertbe

Egy kicsi, füstös helyiségbe is

Sört vagy vadászt isznak röviddel

Később már csak fröccsöt kérnek, literben

És megbeszélnek közben

Hogy az életük nincs egészen rendben

De rájuk nincs megoldás, mert ők nem léteznek,

senkik

Megközelítőleges eredmények, gyökök,

nem négyzetek

Ők zárás után az asztalon hagyott üres üvegek.

AMIKOR NEHÉZ

Én megpróbáltam eljátszani minden szerepet

Én megpróbáltam elfelejteni mindent,

amit nem lehet,

Én megpróbáltam úgy menni az utcán,

mint aki teljesen semleges:

nem nézve előre

csak lefelé, a köré

betonra, tájdarabokra

mindenre, ami nem egész

De ha egyszer hallok és látok,

Ti talán nem takargatnátok ennyi fogyatékoságot?

➔ 8

lők, tomboló csaták. Ha Ön ki akarja egészíteni ezt a képet, vagyis megtalálni a még hiányzó mozaikokat, küldje nyugodtan egyházi iskolába a gyermekeit, még mielőtt megtanulták volna kinyitni a világra néző „ajtót” a nyakukban lógó „kulccsal”. „Kulcsos gyerekek” lesznek, de a „kulcs”, a képesség, amivel ráláthatnak bizonyos dolgokra, nem növényként fog nyugodni-gyapardodni a földben, hanem csupán a futószalagon gyártott szürke massa feyvelmezett figyelésének eszköze lesz. Gyerekként még nem tudjuk, hová más-hová mehetnénk, mint haza, ahol lépésről lépésre kinyitják a hibáinkat. Mint egy horrorfilm; a gyerek az asztalra teszi, amit irt, majd kikérdezik tőle, amit tanult. És mindezt olyan emberektől követelik meg, akiket nem volna szabad így "lemérni", mert sosem csinálták azt, amit szerettek volna. Ma ez biztosan másképp van – gondolom én. Nem tudom. Ma a gyerekek talán már szabad akaratukból járnak iskolába. Számomra még mindig elképzelhetetlen, hogy valaki szabad akaratából mehet iskolába. Az iskola az élet ellentéte, sőt, mi több, itt lehetséges, hogy az ember nem tanulja meg az életet, mert tanulnia kell. A fiatalok lelkesedés feltér és rögtön el is hal, mert vissza soha nem tér.

VÁLOGATA: VAJNORÁK LILLA–VARGA MÁTÉ

A király meztelen

Nemzetiszocialista szubkultúra? Jé, már ilyen is van? De jó! A globalizációs multikultúrának köszönhetően már amúgy is nagyon széles a választék. Annyiféle klikkbe lehet besorolni, ahány ember van a világon. Mert vegyük is sorra: lehetsz rocker, neokommunista, khrisnás, mulatós, alternatív, neohippi, punk, diszkós, skinhead vagy akár sátánista is. Játék határok nélkül, nagy az isten állatkertje.

A bőség zavarában nem is baj, ha nem tudsz azonnal jól választani. Mert hát átléphetés egy másik kasztba, ha megunod a banánt. Úgy kell ezt elképzelni, mint a kábeltelevíziózást. Mindegyik adón vacak műsor megy, de legalább van távirányító. Körcapcs' 1-től 50-ig, dimenzióváltás gombnyomásra, fotelből. Ennek megfelelően nem is lehet komolyan venni ezt az egész ideológiai besorozáskényszert. Olyan ez, mint az osztályszintű védőnő-átogatás. Amikor védőoltást kapsz. Remegsz, görcsöl a gyomrod, majdnem ágytálanzni kell téged. De aztán beoltotnak. Beavatnak. És valami megváltozik benned.

Amikor először halottam a nemzetiszocializmus eszméjével beoltott Bácsfi Dianáról, bennem is megváltozott valami. Én magam is rájöttem, hogy a hungarizmus „végtelenül szép” és a „legtökéletesebb világparadigma”. Én magam is beszereztem egy zöld, nyilaskeresztes inget, és elolvastam Adolf Hitler örökbecsűjét, a *Mein Kampf*-ot. Néha még idézek is belőle. Továbbá a csácsumfát felváltotta a „Kitartás, éljen Szálasi!”-köszönés. Most persze csak viccelek, pedig hajaj, mennyire nem vicces ez az egész! Komolyan mondom, az embernél nincsen veszélyesebb biológiai konstrukció. Bizony mondom néktek, temesvári testvéreim, a perspektíva lefelé végtelen. Mert amit ez a huszonhat éves nő művelt a közelmúltban, az beteges. Kérem szépen, amíg valaki szigorból érzi azt, hogy tartozni kell valamelyik klikkbe és haveri alapon neonáci, hát azt mondom, majd kinövi. Háborúsdízik, katonáskodik, cigányt ver, de mégis az egésznek van egyfajta naiv bája. De így semmi! Ez már tényleg nem poén, hogy egy ember ennyire komolyan vegye az elveit. Kérem, ez az egész élet egy bohózat, nem kéne tragikus szálaknak beleszővődnie azzal, hogy egyesek a filozofálgatást nem a vécnél ülve gyakorolják, hanem kint az utcán. A tömeg előtt. Lenin, Hitler, csak hogy a nagyobb halakat említsük, mind a marhacsorda előtt teregette ki a mentális szennyest. És meg is lett az eredménye. Most folytassa a sort ez a fiatal lány? Ezúton szeretném megkérdezni: Ön komolyan gondolja ezt? Komolyan gondolja, hogy egy dogmákra, tabukra és fanatizmusra épülő vasbeton eszmerendszerre lenne szükség a feudalizmus, a faszizmus és a szocializmus után? Gondolja át racionálisan és döntsön: igen vagy nem. Na ugye, hogy nem.

Komolyan mondom, vörösödik a fejem ettől a sivár koncepciótlanságtól. Gyerekek! Itt áll az emberiség háta mögött a maga hétezer éves civilizációjával, az evolúciós piramisjáték legmagasabb pozíciójában. Áll és néz maga elé. Nem is néz, inkább bambul. Szája kissé nyitva és nyál csorog ki belőle. Mert nem tudja, még mindig nem tudja, hogy úgy igazából merre hány méter. Nincs tisztában azzal, hogy tulajdonképpen

honnan, hová? Alibiből, falból azért mutat életjeleket, és azért úgy a miheztartás végett gyárt magának ideológiákat. Mintha úgy igazán szükség lenne rá. Vegyük már észre, hogy kollektíve az összes nemes eszme hegyibeszéd a légüres térben. Minden, a világ előremenetelét szolgáló, haladó gondolat fékezés egy, már amúgy is álló kocsi. Lehet siránkozni az ideológiai nihil felett, meg lehet kérdőjelezni a kulturális ózonlyuk tágulásának a tényét, de minek. Aki kinyitja a szemét az látja: a király meztelen. Azaz minden, mi egykor élet-halál kérdése volt, mostanra csak kajla, erőltetett röhögést vált ki belőlünk. Csapkodjunk a homlokunkat: „...hog lehetünk ilyen hülyék?” Minden, mi egykor az arannyal is drágább érték volt, a modern uborkaszegzonunkban bőví kinai-piaci bizsuva degradálódott. Fájdalmas így nagyotálban végignézni a metamorfózist, a negatív előjelű átlényegülést, de hát emberek, több is vettett Mo-hácsnál! Szóval a csendes ideológiai mosogatólé-leeresztés fázisában vagyunk.

Kihúzták a dugót. Néhányan még azért küzdenek, mert még hisznek valamiben, de egyre többen jönnek rá, hogy az élet nem feltétlenül válság. Hogy a globális harc már esetleg véget ért. Egyre nagyobb számban kezdik kapiskálni, hogy a nyugalom nem rossz dolog. Hogy a nyugalom nem *gyanús* dolog. Hogyha valaki rendes veled, akkor nem feltétlenül akarja elvágni a torkodat, miközben nyugodtan alszol. Egyeseknek kivilágosodott már a kép: lehet, hogy nem is ellenség mindenki. Esetleg lehetne élni dogmák, tabuk és fanatizmus nélkül? Ideológia nélkül? Hatalom nélkül? Ellenség nélkül.

Nos, ki tudja, ez még a jövő zenéje. Mindenesetre szerintem az évezredek során felhalmozott mentális szmogfelhő már eloszóban van. Talán néhány száz év, és a napot is fogjuk látni. Az út végét. Ami persze nem a nemzeti szocializmus lesz, ahogy Bácsfi Diána és az a pár száz bepalizott szalonlázadó szeretné. Nem. Az út vége a nagy, megkérdőjelezhetetlen nihil lesz. A tökéletes üresség állapota. Amikor már nem számít semmi. Amikor már minden mindegy. Amikor már minden igaz és mindenek az ellenkezője is az. És persze ennek megfelelően minden lehetséges. Amikor már semmi nem rossz, de semmi nem is jó. Egy nagy, abszolút monoton semlegesség van. A konstans, változó nélküli, téridő nélküli tökéletes állapot. Egyszerű, nem?

Talán sokan nem értik meg, hogy mi olyan jó az igazi, *vegytiszta* nihilizmusban. Ők azok, akik még nem adták fel a küzdelmet. Oké-zsoké, mondom, hát, végül is nem kötöttünk szerződést a józan ésszel. Mehetünk még lejjebb néhány szinttel, ha akarjátok. Még belefér a keretbe egy-két világháború. Mert még nem kerültünk elégszer közel a szakadékhoz. Még nem lógott elégszer bomba a fejünk fölött. Még nem fordítottunk magunk ellen mindent és mindenkét. Akkor mindent bele, fiúk-lányok, nézzük meg, meddig lehet elmenni! Az már biztos, hogy egy működő demokráciában, jó sokáig. De mégis, hogy induljon el az ember a cseplőgéppé válásához? – kérdezhetnénk. Roppant egyszerűen. Első lépésben legyünk meggyőződve arról, hogy az élet pocskék, és a minket körülvevő em-

berek *mind ellenségek*. Nézzünk körül a *játszóter*-en. És lássuk meg a rossz szándékot a másik emberben! Olyan nincs, hogy nincs. Ha ez megvan, próbáljunk meg ezen változtatni. Szálljunk rá a másik emberre, lógjunk bele a személyes szférájába. Akarjunk tőle valamit. Ismerjük föl a betegségét, és kúráljuk ki belőle. Ha belepusztul, akkor is. Egyszerűen legyen világos már tevékenységünk korai stádiumában: egyéni tragédiákkal nem számolhatunk. Azaz tanuljunk meg szarni a hibaszázalékra. Ha megvagyunk a házi feladattal, és mindenkit megoldottunk egy életre magunk körül, terjesszük ki a problémamegoldó cseplőgép-mechanizmusunkat a tágabb környezetünkre. Alakítsuk olyanra a világot, ahogy nekünk tetszik. Már korábban megemlített forgatókönyv szereint gyártunk ideológiát magunknak. Gyűjtünk híveket, talpnyalókat! Szolgálalkúen bólogatókat. Toborozzunk tömeget. Erősödjünk meg, és jelöljük ki az ellenségét. És kezdjük el a plasztikai műtétet. Ennek persze lesznek hiperérzékenyen reagáló alanyai, de hát istenem, a cél minden esetben szentesíti az eszközt. A hosszas operáció befejeztével pedig újra vegyük górcső alá a játszóterünket. Slusszpoénként szembesüljünk vele: áldozatos munkánk eredményeként csak még mélyebbre kerültünk az eresztőgödörben. Kicsit időzőn el tekintetünk a hullákon, a romokon, a saját vörösödő fejünkön. Kicsit szégyelljük is el magunkat. Majd végkonklúzióként szögezzük le: nem ezt akartuk! Nem *így* akartuk. Különbön is: csakis az ellenség felelős a játék elrontásáért.

Nem is tudtuk, mit akarunk. Csak akartunk valamit a semmi helyett... Ááá, hagyjuk is az egészset!

FRANKÓ KÁLMÁN

► Címodalról DÍSZSZEMLE ÉS OPERABÁL

is és a Bárdosban is van – mit érnek azonban, ha – a szalagok átadásával együtt – szinte csupán másodlagos részei egy, túlszervezettségével (ültetési rend, ruhatár stb.) és mind a színpadon, mind különösen a nézőtéren látható dívatbemutatóval már-már napjaink „fullextrás” operabájlaira hajazó táncprodukciónak. Igen, a szalagavató valódi, érték- és jelentéshordozó részei szinte már csak kiegészítői a színpadi táncvakalkádnak. Mind időben, mind pedig szervezésben a szalagavató döntő részét a tánc adja: sok osztályban már a jeles esemény előtt hónapokkal elindul a legtöbbször rétestétszaként nyúló huzavona arról, mit, milyen ruhában és milyen felosztásban táncoljanak. A táncután vagy szemtelenül magas összegeket kér el a választott koreográfia betanításáért, vagy félreeső helyen, kellemetlen időpontban és furcsa modorban (lásd feljebb) próbálja táncra bírni a fekete lakk-, vastag fűzős gördeszkás-, neonszínű magastalpú és – újabban – tarka bokszolópököket. A ruha-kölcsönzők néhány százalékos engedménnyel próbálják a fiatalokra tukmálni sokszor valóban pusztá *jel-*meznek ható termékeiket, az osztályokon belül pedig régi barátságok-ismeretségek hullanak szét a párok paprikás hangulatú összeállításakor. Mindez – a kamerával a színpadra ugráló, ezzel operatőri és kaszkadőri szerepet is játszó szülőkkel és a népházi ünnepeket folytató menzai bankettel együtt – tovább erősíti a szalagavató amúgy is túlsúlyba jutott színpadias jellegét. A tánc kétségkívül nagy sikert arat a közönség körében, ezért megszüntetése szintén vétek lenne. Csak nem kellene egy, pont a búcsúzás egyszerűségét, meghittségét hangsúlyozó szép ünnepség emblémájává tenni. VARGA MÁTÉ JÁNOS

„Én vagyok a

Kontroll!”

Valahogy mindig is vonzott a metró. Számomra valami misztikus dolog, egyszerre félelmetes és izgalmas. A sejtelmes neonfény, a vonat hangja, a rengeteg ember, a mozgólépcsőzés, a huzat, az ellenőrök, akikről mindig megugrik az ember pulzusa, még ha érvényes jegye is van. Ha meg nincs, akkor főleg.

Antal Nimród első filmesként igen bátran egy olyan témához nyúlt, ami minden nézőt lebilincsel. A film bepillantást nyújt abba világba, amit csak a „kiváltságosok” ismerhetnek. De az is kiderül belőle, hogy nem is olyan jó kiváltságosnak lenni.

„Tényleg: minket mindenki utál”

Ellenőrnék lenni – akár vonaton, buszon, villamoson, metrón – nem túl hálás feladat. Nem is csak azért, mert naponta száz meg száz szitkot kell elviselni, hanem mert megpecsételté válik az ember. Mindenki megjegyzi az arcát (főleg, ha már meg is büntette), és ha csak civilként is utazik, akkor is „ő az ellenőr”. A film a másik oldalról mutatja be ezt a világot. Megismerjük az ellenőröket, mert ha leveszik a karszalagot, ők is embereknek tűnnek. Mi kell ahhoz, hogy valaki bekerüljön ebbe a világba? Minden hős múltja homályos, a legbizonytalanabb pedig magáé a főhőse. Egy epizódból megtudjuk, hogy Bulcsú valaha nagyoné volt, juppi. Aztán mégis otthagya a felvilági életet, mert rettegett attól, hogy egy nap nem ő lesz a legjobb. Most már itt van ő is, lent és ellenőriznek. Mindenkit. Nincs kifogás. S ha van, akkor kezdődik a hajszá, mint a Gyaloggalopp esetében.

Legközelebb le is húgyozhatsz!

A Kontrollban nincsen természetes fény, a film egésze a föld alatt játszódik: a metróállomásokon, a sínek között és a vagonokban. És nincs is idő arra, hogy felismerjük, éppen melyik valós metróállomáson veték fel az adott jelenetet, olyan gyorsan és ellenállhatatlanul lüktet a cselekmény. Az információs és reklámfeliratokat eltüntettk ill. fiktív ábrákra cserélték. Ez a helyszín szimbolikus voltára és a tartalom globális értelmezési lehetőségére utal. Mégsem gondol senki arra, hogy a film akár a kihírozott EU-ban vagy a lepattant New York-i metróban is játszódhatna. A szocreal környezet, az izzadtátságú figurák, a nyers indulat, a generális igénytelenség, a kevesek sikeressége és a tömeg nyomorúsága annyira egyértelműen magyarrá teszik az alkotást.

A filmet az éjszakai üzemszünetben, naponta négy

FORRÁS: INTERNET

óra forgatási idővel mindössze egy hónap alatt veték fel. Ez a gyártás rendkívül gondos előkészítést igényelt. Ennek ellenére minden beállítás tökéletes, a képek kompozicionális elrendezése művészi fejlettségről tanúskodik.

Máj kampjútör

The Sims 2

MÁR NEM is emlékszem pontosan, mikor jött ki a The Sims névre hallgató, műfaját tekintve életszimulátornak titulált játék. Azóta jó sok év telt el, és ezek szinte mindegyikében jelent meg egy-egy kiegészítő a játékhöz. Aztán egyszer csak robbant a bomba. Az Electronic Arts gondozásában nemrégiben megjelent The Sims 2 ugyanúgy vezet szinte minden listát, mint hajdanában-danában tette azt az előd. Leszöríthatatlanul.

Szinte biztos, hogy te is játszottál már az előző résszel, és azt is sejtem, hogy pozitív élményekkel álltál fel a gép mellől egy-egy átjártost este után. Magyarran az S2-nek nagyon fel volt adva a mérce, hiszen rengeteg újdonságot kellett belezúfolni, persze az elődhöz kiadott kiegészítőknél található újdonságokat is meghagyva. Ez remekül sikerült az EA-nak. Engem például rögtön a gém betöltésénél hatalmas meglepetés ért.

Amint telepítettem az amúgy négy cédes cuccot, és fejest ugrottam a játékba, azt hittem, hogy mint régen, megjelenik a város képe, kiválasztom a telket/házat, és jöhet a Simek életének pokollá tevése. Olyan messze jártam az igazságtól, mint ide Ulánbátar. Ugyanis alaphoz háromféle várostípus van, az elegáns külvárosi lakónegyed, a kisebb és kevésbé felszerelt falu, és az abszolút kalandvagyók a sivatagban is próbára tehetik magukat. Eddig is megallohtad virtuális önmagad, csak éppen az elkészült figura baromira nem rád hasonlított, inkább arra a nyolcvanéves, közhíves bácsira ott a földszinten. Hála Istennek, ezt is megváltoztatták. Egy egyszerű példa. Azt szeretnéd, hogy egy általad alkotott városban általad kreált családok éljenek. Először kiválasztod a várost, amit a progi odapötytyint eléd, ezen neked mindenféle dolgokat kell elhelyezned, úgymint víztározó, adótorony, kövek, erdők, sőt ha a fantáziád plafont verdesi, akár lezuhant UFO-t, vagy dinoszaurusz-csontvázakat is rejthetsz a hátsó kertbe, amit aztán szépen megtalálsz, és egy vagyont kaphatsz (állítólag, nekem nem sikerült).

A film nagyszerűen van felépítve. Megtalálható benne minden, amit elvár a néző: a pörgés, az akció, a komikum, a szerelem és a barátság. Antal Nimród filmje speciális keveréke a rémfilmnek, melodrámának, a vígjátéknak és a szociodrámának. Csak egyvalami nem derül ki: a gyilkos kiléte. Elsőre rossz szájjal hagyja el éppen ezért a néző a vetítés helyszínét. De ha átgondolja és újra átéli a cselekményt,

rájön, nem is ez a lényeg. Az a fontos, hogy a jó és rossz hagyományos küzdelmében ezúttal is a jó győzött. Az utolsó jelenetben Bulcsú kézen fogja a Macskót, és a mozgólépcsőn elindulnak felfelé. A fénybe. Bár a többiek odalent maradnak. – DERFAN –

Ezután jön a család. Igyekszem csak az újdonságokra kitérni. Megadhatod az új tag hozzávetőleges korát, bőrszínét, meg amit akarsz. A bődületes újdonság az, hogy kiválasztasz a sablonfejből egyet, és azt részenként, a saját magad ízlése szerint átszabod! Külön a homlokot, az orrsontot, a járomcsontot, mindent! De ez még nem elég: *ki is sminkelheted* a Simedat! Ennél a résznél már nem bírtam magammal, és szabadjára eresztettem a fantáziám, képzeltetek a végeredményt! Ezután már csak ruhát kell adnod neki, meg tulajdonságokat, és kész is vagy. Azt tanácsolom, hogy hacsak nincs legalább négy kezűd, akkor nem nagyon érdemes kétfősnél többtagú családdal játszani. Én egy szóló ürgét szoktam indítani, ügyis egy életbe kerül, mire kifogja magának a szöszit a szomszédból.

Aztán most jön a mindenkit érdeklő része a dolgoknak, mennyit változott a játékmennyet az első rész óta? Rengeteget. Van, ami nem változott (a Simek képesek a padlóra hmm... eresztetni, ha sokáig nem viszed őket vécéközébe, aztán várhatod a bejárónőt, aki felmos), és akad, ami igen (végre kikezdedsz a takarító néniel). A foglalkozások tekintetében még színesebb; vált a paletta. Én egyelőre otthonülő munkás vagyok, és festegetek. Meg lehet belőle élni, napi egy festmény átlag száz dolcsi, kajára mindenesetre elég. Vagy regényt írok a számítógépemen, amit ugyan csak értékesíteni lehet később. Az Internet terjedése pedig további lehetőségeket tár fel előttünk. Csetelhetik, emlit küldhetsz, a rádióból jövő zenére táncolhatsz (stílushoz illően, tehát például metalzenével vesztett headbengelés, meg pogó, ha többen vannak). A berendezési tárgyak körében nyomasztó túlkínálat van, a készítőik becsületére legyen mondva, inkább a vékonyabb bukszajú játékosoknak kedvez ezzel a program. Választhatasz például hatféle könyvespolc, és negyvenféle lámpa közül. Újdonság továbbá a naplóvezetés (ilyenkor módfelett vicces, amikor a naplójokkal bekuorodnak egy sarokba, és amikor valaki belép a helyiségbe, ijedünkben majd összecsínálják magukat), vagy az egyik legemberibb, és az egyik legusztalanabb szokás, a szellentés. Ilyenkor zöldessárga felhő kezd oszladozni emberünk körül, mint amikor jó sokáig nem fürdetjük meg a Simeket.

Bárdosból a horror palotájába

Akit a formalin gőze megcsapott

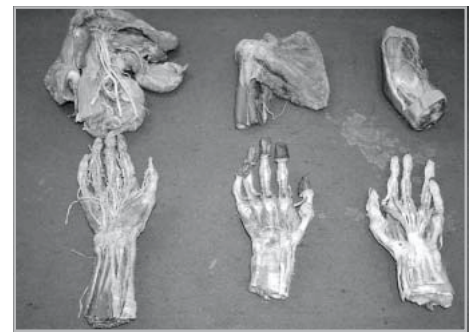
BUDAPEST, SOTE, általános orvosi kar – azt hiszem, jómagamon kívül még sok, remélhetőleg leendő orvostanhallgató fejében kering e három fogalom. Bekerülni a méltán híres és elit Semmelweis Orvostudományi Egyetemre. Micsoda üdvívalgás, dicsfény és büszkeség, képzeletben már talán át is vettük orvosi diplománkat, s egy osztálytalálkozó alkalmával az egykor még fitymáló tekintettel ránk néző gimis osztálytársak szemébe vágjuk: – Summa cum laude –, pajtikám. Várlak a rendelőmben holnap nyolc és tíz között!

De mindez még csak a képzelet szüleménye, sajnos. Már csak a gondolat, hogy egyszer orvostanhallgatók lehetünk, büszkeséggel tölt el, s a többiek, akik értékelik szent meggyőződésünket, elismerő szavakkal illetnek: – Tök jó neked, orvos leszel, úgy irigyellek! – Hajlamosak leszünk magunk is elhinni, hogy zökkenőmentes út vezet a diplomáig. Legalábbis így gondoltam én, s ezután a tanulási kedvemben gyenge kezdés után erős visszaesés következett be. Pedig a neheze csak ezután jön, a tanulás... Biológia, kémia, fizika... Nem a legegyszerűbb gimis tárgyak.

Legfőképpen ennek köszönhető az, hogy ma ugyan tagja vagyok az egyetemnek, mégsem lettem orvostanhallgató. Joggal merül fel a kérdés, akkor mit keresek ott? Jelenleg az Anatómiai Múzeum segédszisztense vagyok.

Lehet első hallásra ez nem tűnik komoly pozíciónak, de azért nem olyan könnyű melő, és különben is kezdetnek tökéletes. Itt az ember csak akkor nem tanul, ha két kézzel tiltakozik elene, és füldugóval jár dolgozni. Hogy kerültem ide? A recept a következő: tégy egy sikertelen felvételi vizsgát, keress egy olyan barátot, aki hasonló érdeklődéssel és felvételi eredménnyel bír. Majd, ha ez megvan, dugjátok össze a fejeteket, hova is lenne érdemes elmenni dolgozni, ahol a koszon kívül valami más is ragad az emberre. Amint ez megvan, egy csipetnyi ismeretséggel fűszereztek – hiába is tagadnám, ez a mai világban sajnos elengedhetetlen –, így készül az anatómia boszorkánykórházában a múzeumi segédszisztens SOTE-módrá.

Mi is az én feladatomban? Különböző preparátumokat – csontokat, ízületeket, izmokat – kell kiadni a kedves, néha roppant „poénos” és lelkes hallgatóknak. (Persze többségük csak a demonstráció előtt

...Nézzetek, itt e kéz, /mely a kimondhatatlan ködbe vész kövé meredve, /mint egy ereklye/s rá ékírással van karcólva ritka, /egyetlen életének ősi titka." (Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd)

lelkes.) Másrészt különböző konzultációkra kell előkészíteni az anyagokat, amelyeket a professzorok és professzorasszonyok kérnek. S ha netán tán egy-két középiskolás vagy más elvetemült biológia iránt érdeklődő csoport vagy magánember meglátogatja a múzeumot, akkor az ők körbekalauzálása is rám hárul.

Összességében nem rossz munkahely, a doktorok, professzorok nagyon kedvesek, egyáltalán nem bántanak lenéző módon az emberrel... Na jó, kivételek persze mindig akadnak. Érzésem szerint még egyszer nem lesz ilyen jó főnököm, mint itt. Olyan, akár egy gondoskodó szülő. Mindennap benéz hozzám a múzeumba, és megkérdi, mi történt aznap, kell-e valamit segíteni, hozzon-e esetleg valamit, nehogy hiányt szenvedjek. Orvos, és még sincs elszálva magától. Ez jellemző a többi fehérköpenyesre is. Szeretek itt dolgozni, a barátom, Máté is, és nem tagadom büszkeséggel tölt el, hogy ugyanolyan fehér ruhákban vakítok, mint a menő orvosok. Bár egy-két hét eltelte után ez a jelmezbal inkább fárasztó, mint szórakoztató. Mindenesetre hasznos megtapasztalni ezt az érzést. Az intézet – mint minden nívósabb intézmény

Halottak napja – szerintem

Én kifejezetten utálok ezt az ünnepet. Valahogy nem tudom átérezni. A temetőt is utálok. Kiráz a hideg a sok kötőmb láttán. Úgy gondolom, ha emlékezni szeretnénk valakire, nem kell ahhoz elmenni sehova. Megtehetjük ezt otthon, a buszon, a boltban... akárhol. És fordítva: az, hogy temetőbe megyünk, nem jelenti feltétlenül azt, hogy emlékezzünk. Undorodom attól a helytől, a műanyag Tesco-kolás üvegekbe dugdosott öszirózsáktól, a giccses „aranyfedelű” mécsesstartóktól, a selyemvirágoktól, és legjobban a műanyagkoszorúktól. Álszent dolognak tartom, hogy egy évben egyszer mindenki kötelező jelleggel magára erőlteti a szomorúságot, és fájó szívvel emlékszik vissza húsz éve elhunyt nagynénikéjére, akiről egyetlen emléke az, hogy gyerekkorában hasmenést kapott a sütitjétől. Persze vannak múltban élő emberek, akik tényleg szomorúak szegény nagynéni miatt, ezt tiszteletben is tartom, de nem tudom megérteni. Mikor hallgatom a rádiót, a televíziót, a rokoimait, és minden ezzel van tele, egy kicsit elszégyellem magam: nekem ez miért nem fáj egyáltalán? Másnak pedig miért rossz még húsz év után is? Húsz év alatt egy ember felnő, nem igaz, nem lehet megszokni, hogy valaki nincs és kész. Én a halált mindig is az élet részének tekintetem, ebből eredően soha nem is rendítettem meg különösebben, vagy ha mégis, hamar fel tudtam dolgozni. A családom teljesen más-más módon gondolkodik erről. Anyám szerint ez az ünnep

A vitrinekben nem gipszből és papírból gyúrt dinók

A SZERZŐ FELVÉTELE

– rendelkezik saját újsággal és internetes honlappal. Utóbbi Dr. Altdorfer Károly tanár úr érdeme. (www.ana.sote.hu) Neki köszönhetően a honlap szinte nap mint nap frissül, ami valljuk be, nem igazán jellemző a weblapokra manapság, ha értitek, hogy mire gondolok. Ha Pesten jártok, haverokkal vagy osztálykiránduláson, érdeklődtek a biológia iránt és erős a gyomrotok, nézzetek be hozzám a múzeumba, szívesen látlak benneteket.

Cikkem a végéhez közeledik, de a végkövetkeztetés még hiányzik. Saját hibáimból okulva csak egyet tudok tanácsolni nektek, ifjú titánok, akik orvostanhallgatók szeretnétek lenni: fogadjátok meg Lenin elvtárs talán egyetlen bölcs és életképes mondását: tanulni, tanulni, tanulni!

ANATOMI, EGY VOLT BÁRDOS-DIÁK

A SZERZŐ FELVÉTELE

meghitt, és nekem alázattal kell viselkednem, tisztelettel, szeretettel gondolni vissza azokra, akik már nem élnek. Ilyen terű érzéketlenségemnek talán az az oka, hogy nem láthattam nagyanyám utolsó pillanatait. Lehet, akkor felfognám, hogy rettenetes dolog a halál. Pontosabban: most is felfogom, csak már nem ráz meg. Persze akkor megrázott, és szomorú is voltam miatta, de ma, négy évvel később, már csak egy emlék. Nem szakadok bele, az életem részének tekintem. Nem érzek mást, csak a vizuális undort. Csak a sírok között futkosó gyerekeket látom, akiknek ez az egész nem jelent semmit, a virágárusokat, akiknek viszont jó üzletet, a temető környékén álldogáló securityt, akiknek pluszmunkát, és a sok ocsmány, aranyfedeles, műanyag mécsesstartót. Nekik nem tudom, mit jelenthet, ők csak végzik a dolgukat: rontják a közízlést, a szememet, és a következő héten megtöltik a szemetes konténereket. Szerintem a legrosszabbul mégis a halottak jártak, mert ők ilyenkor biztos fognak.

SZABÓ RENÁTA

Rendhagyó filmvetítés október 23-án az iskolánkban

Az idei október 23-i megemlékezés egy kicsit más volt, mint a többi. Filmet nézhettük az 56-os parlament előtti sortűzről. Néhány időjárás és technikai tényezőtől függetlenül VÉRES CSÜTÖRTÖK címmel nagyon jó film született. A forgatásról és utómunkálatokról Papp Márton, Bérces Tamás diákokkal és Nagy Tamás tanár úrral beszélgettünk.

À LA BÁRDOS: – Úgy tudom, nem ez az első film, amit a tanár úr készített... Miért ezt a módját választotta az események bemutatásának?

– Úgy gondolom, a film tudja a leginkább felkelteni a diákok érdeklődését. Egy elszávtal vers, egy rádiójáték, a megszokott sablonok megközelítőleg sem képesek akkora hatást gyakorolni, mint egy film.

– Mikor kezdtetek el dolgozni ezen a filmen?

PAPP MÁRTON: – A tanár úr sokat mesélt nekünk a sortűz rejtélyeiről. Három héttel a bemutatás előtt elkezdtük összegyűjteni az információkat egy interjúkötetből, ebből megírtuk a forgatókönyvet, és az ünnepség előtti vasárnap reggel nyolctól fél kettőig forgattunk Pesten. Ömlött az eső, retentő hideg volt...

BÉRCES TAMÁS: – Fúj a szél, a rossz helyen mázskáló emberek miatt több jelenetet újra kellett venni, és volt olyan helyszín is, ahol az időjárás miatt lehetetlen volt forgatni, így nagyon sok álló- és vágókép maradt. Az időhiány miatt két stábbal dolgoztunk, ez

A beállítás megtervezése a Kossuth tér sarkán

elégge megnehezítette a dolgok összehangolását. Ha több időnk lett volna, szebb idő lett volna, és a „fél-professionális” berendezések kicsit jobbabb lennének, akkor jobb filmet tudtunk volna készíteni.

– Mi volt még, ami megnehezítette a dolgokat, amivel az összképből nem vagytok elégedettek?

P.M.: – Szerintem elégedettek lehetünk, hogy ilyen körülmények között ilyen jó filmet tudtunk készíteni, de van egy olyan elképzelésünk, hogy jövőre újraindítjuk. Természetesen tanulunk a hibáinkból, és biztos vagyok benne, hogy legközelebb tényleg egy profi filmmel állhatunk majd elő.

B.T.: – Elköveztünk egy-két hibát, az eső és az egyéb külső zajok miatt az egész filmet utószinkronizálni kellett, ami nem lett egészen olyan, amilyenek szerettem volna. Négy napunk volt, hogy elkészítsük

a kész filmet. Hétfőn elkezdődött a jelenetek digitalizálása, sorba rendezése, majd a vágás, és szerdán kezdtük el felvenni az utószinkront. Minden nap este kilencig vágtunk iskolában, utána reggel hatig otthon dolgoztam rajta.

N.T.: – Csütörtök este kénytelenek voltunk „B”-tervet készíteni, hogyha a technika „megáll”-t parancsol, akkor péntek reggel fél hétkor tartunk egy próbát, és élőben előadjuk az egészet. A diákszínészeknek ez nem jelentett volna problémát, mert számtalanszor többször a forgatás előtt a szöveget.

B.T.: – A végleges kazettát péntek reggel fél hat-

Ahogy én láttam

Az időjárás is velünk sírt azon a pénteken

Az október 23-ai műsorokkal – ahogy a többi történetben előírt iskolai megemlékezéssel – az a baj, hogy nem lehet szinte semmi újat sem mutatni. A tavalyi előadáson már úgyis elmondtak mindent, amit meg nem, az meg már elhangzott tavalyelőtt. A történettudomány legújabb kutatásai csak generációs késéssel jutnak el a középiskolai oktatásba, és ez különösen a jelenkori események bemutatásában rendkívül problematikus lehetett. Ezért is örültem az október 23-i fikciós dokumentumfilmnek.

Film. El kell készíteni, meg kell vágni, újra kell szinkronizálni, éjjeleket kell feláldozni, hogy elkészüljön a nagy mű. S nem is ez a legnehezebb. Hanem leültetni több mint félezer gyereket, és lekötöni a figyelmüket.

Ez az igazi kihívás! Úgy érzem, mindazoknak, akik valamit is hozzá-tettek a Véres csütörtök című filmhez, ez is sikerült.

A szereplők egyike sem vérprofi színész, tehát nem várhattunk el „sinkovicsi” magasságokat, de ők legalább mindent beadtak. Néhányuknak szerintem sikerült is azonosulni szerepükkel. A történet összegyűrése és emésztetővé tétele is sikerült, bár néhol azért akadozott egy picit a sztori. Utóbbi nem feltétlenül a forgatókönyv, inkább az amatőr kivitelezés hibája. Azt nem tudom, hogy az eső mennyire volt szándékos háttértem, de jelentősen befolyásolta az összbnyomást. Úgy tűnt, az időjárás is velünk „sír”. (Erről az esős témáról azért lehet, hogy a

Az akasztott árnyékában

FOTÓ CSIZSEK ÁDÁM

kor köpte ki a dekk, akkor tette múlt időbe a számítógép a hatvan gigányi képanyag fájljeveit.

N.T.: – Bérces Tamás egyébként annyira önkritikus volt, hogy végig sem nézte a filmet, a bemutató alatt végig a folyosón mázskált.

„RENDAHGYÓ FILMVEITÉS...” FOLYTATÁS

➔ 6

szereplők egy kicsit másképp vélekednek...) A jó összehatás legfontosabb eleme valószínűleg az volt, hogy sikerült eredeti helyszíneken forgatni a filmet. (Elvesztette volna történelmi hitelét az egész, ha a szereplők ülnek az autóban, egyikük éppen a tésiterem felé mutat, és azt mondja, hogy onnan löttek az oroszok.)

Nem akarom hozsannázni a készítőket – voltak benne hibák, naná, hogy voltak, hiszen mégsem a Warner Brothers világszínvonalú szerkesztőműhelyében, csak a Bárdos „félprofi” stúdiójában készült a montázs. De ismerjük el, ami jó, azért jár a vállveregetés. Emberemlékezet óta nem volt rá példa, hogy ilyen kussban ülte végig az egyórás műsort az elit-gimnazista nagyerdemű. Ismét megbizonyosodott, hogy generációnk nem közömbös, érdektelen és szénsötét,

A film készítői

FÉNYKÉPEZTE NAGY TAMÁS ÖNKIOLDÓVAL

csak meg kell találni a figyelmünket kiváltó nyelvrendszert. Ehhez nagyszerű eszköz a mozgóképi kultúra.

Ha minden jól megy, már csak egy október 23-i Bárdos-megemlékezésben lesz részem. De már most kíváncsi vagyok, hogy mivel lepnek majd meg bennünket.

– DERFAN –

Új jelenségek a divat és az életérzés peremterületén

Rózsaszín pulcsis anarchia

„Jegyezd meg, míg a föld kerek/Mindig lesznek rockerek” – figyelmeztet minket úton-útfélen, iskolapadokra írva, köztéri fák törzsébe és buszmegálló padjaiba vésvé a felirat.

Valóban, egyre több olyan egyént látunk az utcákon, akiknek fekete nadrágból, bakancsból, fekete pulóverból, szegecses bőrvöből és egyéb jól ismert kiegészítőkből álló ruházata egyértelműen jelzi, hogy az illető a rockzene rajongója vagy művelője. Évtizedekkel ezelőtt a társadalom mind keleten, mind nyugaton veszélyesnek tartotta a rockereket: a mind a „szocialista erkölcsötől és izléstől”, mind a kapitalizmus harmóniára törekvő kispolgári eszményétől nagyban elütő ruházata és gondolkodása, agresszív hangzásvilágú és mondanivalójú, rombolásra-pusztításra biztató zenét hallgató, a drogfogasztástól és sátánizmustól sem visszariadó fiatalokat mindenhol igyekeztek kiközösíteni, a társadalom és az állam elenségeiként feltüntetni. Hosszú évek során a rocknak is újabb válfajai alakultak ki, amely azt eredményezte, hogy kedvelői közellenségekből csupán a zenei stílusok megosztotta ifjúság egy csoportjává avaszták. A kezdeti negatív sztereotípiákat szülő kemény rock és hevi metál ma is igen népszerű, és mondanivalójából sem adott alább, a lírai rockkal és egyebekkel kiegészülve azonban már egészen fogyasztható kultúrcikké nőtte ki magát. Mai hiviinek magas ikú-átlaga pedig egyre csak megerősíti azt, hogy aki még mindig káros elemeknek titulálja a rockereket, azt valószínűleg még a régi előítéletek fűtik. A mai rockerek tehát minden feketeség és nyakban hordott halálfej ellenére sem veszélyesebbek a reppereknél vagy diszkósoknál.

Nem rock azonban a rock anélkül, hogy rajongóinak ne lenne legalább egy aggodalmat keltő csoportja. Ma ez a szerep véleményem szerint azoké a pubertáskorú hajnalán lévő, elsősorban nőnemű egyedeké, akiket csak „látens rockerekek” nevezek. Külsőleg szinte lehetetlen megkülönböztetni őket kortársaiktól; ruházatuk a hasonló korú kislányok sztereotípiáira, virágos farmerből, rózsaszín pulcsiból és sportcipőből álló öltözéke, később erős diszkós felhanggal: ekkor még akár bokszolócipőben és divatos „vadis” márkájú, merész darabokban is pompázhatnak. Csak egymás közti párbeszédeikből, esetleg az azokban említett kedvenc zeneszámaikból elcsípett részletek, illetve egy velük folytatott esetleges személyné diszkusz döbbenetét rá a gyanútlan szemlélőt arra, hogy igazából a hatvanas-hetvenes évek drogos-nihilista társadalmi vadhajításainak szellemi örököseivel áll szemben. A figyelmesebbeknek persze szemet szűrhet egy-két olyan használati tárgyuk (tolltartó stb.), amelyen gyönyörű kontrasztként ma is sátánistának számító rockegyüttesek nevei, illetve a Sántát jelképező háromjegyű szám látható – színes, vidám öntapadás betűkkel kirakva vagy színes zselésztollal, gyöngybetűkkel kiírva. Hihetetlenül és akaratlanul hatásos képe annak, hogyan mosódik össze az anarchia, a Rossz utáni érthetetlen vágyakozás a gyermeki lélekkel... Ezeket a fiatalokat tartom a rock egyetlen veszélyes, jobban mondva veszélyeztetett rajongói

csoportjának. Szerintem ugyanis az ő rajongásuk a kemény rock iránt más, mint fekete öltözékes távoli „társaiké”; ők ugyanis nem a zenére, nem annak esztétikai értékére figyelnek fel elsőként, és azután kezdenek el szimpatizálni az előadókkal, művészetükben tán még utánozni is őket (pl. saját együttes); lehet, hogy azok esetleg káros gondolatait teljesen figyelmen kívül hagyva. Az ő számukra az elsődleges befogadói élményt a kemény rockszámok agresszív, rebellis szövegei jelentik; a belőlük kiszűrődő torz, destruktív mondanivaló számukra a kora kamaszkori általános lázadásnak olyan eszközt, ideológiai bázisát jelent, mint kortársaik jelentősebb része számára a Britney Spears, Jennifer Lopez és társaik nevével fémjelzett haspólós-rózsaszín, ám ártalmatlan amerikai álomvilág. Ők tudatra ébredésük első fázisában valami igazán merész módon szeretnének lázadni a világ, a felnőttek, az iskola stb. ellen; talán kivagyiságból, talán kíváncsiságból kacsintanak a totális nihilizmus, a sátánizmus, a fekete mágia, az anarchia és más, a hevi metál-számok némelyikének szerves mondanivalóját képező „furcsa gondolat” iránt. A hevi metál keményvonalának képviselőit nem zene-, hanem életművészeknek fogják fel, példaképként tekintenek rájuk. A tiltott gyümölcs mindig edesebb, így a külső-

➔ 13. oldalról A NAGY OROSZ VALÓSÁG

ismerkedtünk a „bányával”, az orosz száunával, ahol beáztatott nyirfavesszőkkel kell csapkodni a másikat... Emellett voltunk az izsveszki polgármesteri hivatalban, ahol az alpolgármestertől kérdezhettünk a várossal. Egyik érdeklődő csapattársunk rengeteg kérdést tett fel a gazdasági élettel kapcsolatban. Végül küldtek neki egy százoldalas angol gazdasági értékelést. Hiába, a politikus mindenhol politikus... Természetesen vásárolni is elvittek. A legnagyobb sikere a matyóka baba mellett a cédének volt. Egy rendes, másoros céde ott kilencven rubelbe kerül, átszámítva kb. 630 forintba.

Ami még ennél is meglepőbb volt, hogy az oroszok szinte semmilyen idegen nyelvet nem beszélnek. Kísérőnk közül ugyan akadt valaki, aki beszélt németül, egyik idegenvezető pedig angolul. A tolmácsunk egy udmurt származású hölgy volt, aki magyar-udmurt

leg továbbra is „anyu szeme fénye”-kinézetű kislányok tovább merészkednek a tiltott úton: kipróbálják (jobb esetben csak) a cigarettát, esetleg a kábítószert is, miközben – látva szüleik félő-féltő tiltását – élvezik azt, mennyire meg tudják ők mutatni a világnak, hogy már majdnem felnőttek. A szülők jelentős része már a gyermeke új ideáljainak számító „tanok” említésétől is viszolyog, így oda már végképp nem jutnak el, hogy elmagyarázzák neki azok veszélyességét, helytelenségét. Csak megy a napi robot, otthon meg azt hallják, hogy valami dübörög a gyerek szobájában. „Csak kamasz, lázad, majd kinövi” – legyintenek. Nem veszik észre, pedig nekik kellene a leghamarabb észrevenniük, hogy a zenehallgatás többet jelent a gyermekük számára, mint egyszerű időöltést; azt, hogy szórakozásának kellemes aláfestése helyett a zene egyfajta „tankönyvvé” lépett elő az életében. Azt hiszik, hogy mindent megoldanak azzal, ha reggelente továbbra is copfba fonják a haját és macis (később Keyo-) felsőt adnak rá, ha nem veszik meg neki a kért halálfejes pulóvert, és nem engedik el valami új izlésének megfelelő koncertre.

A problémára pedig egyértelműen az jelenti a megoldást, ha a szülők mindennap szakítanak arra időt, hogy elbeszélgessenek a gyermekeikkel. A szigorú tiltás pedig semmire nem jelent megoldást, a jó érvelés viszont annál több mindenre. A szülőnek és a pedagógusnak nemcsak kiismernie, de pozitív hozzáállással megértenie is kell a kamaszkori lázadást.

VARGA MÁTÉ JÁNOS

szakra járt az izsveszki egyetemen (Izsveszki Udmurtia központja, az udmurt nép pedig ismerős lehet annak, aki már tanult nyelvtörténetet, ugyanis – eléggé távoli – nyelvrokoinak.) A fiatalabbak is próbálkoztak az angollal vagy a némettel, de nem sok sikerrel: oroszul előbb megértették őket, mint más nyelven. A kommunikáció egy idő után egy csoportos Activity-re emlékeztetett, oroszul-angolul-németül-magyarul, kézzel-lábbal.

Aztán az egyik reggel eljött a könnyes búcsú ideje. Tömeges cimszere, telefonszámok, siró orosz csajok (hiába, a magyar fiúk!), újra a régi orosz busz. Elvesszett a nagy európai fensőbbégtudatom, maradnék még, hogy jobban megismerjem Oroszországot. Izsveszki szürke betonregeteg meg a különböző villamosok. Nincs két egyforma, mert ott próbálják ki a prágai modelleket. Minden olyan furcsán Európán kívüli.

Ezután már minden nagyon gyorsan történik: újabb vonatút. Aztán Moszkva buszból, séta a Vörös téren, délben csirkepaprikás egy moszkvai magyaros étteremben. Repülőút, utána Ferihegyről busszal Tatabányáig. Mindenki fáradt, sok volt az elmúlt tizenkét nap. Így átgondolva, mindenki egy egész életére szóló sztorimennyiséget gyűjtött össze a nagy orosz valóságról. Ami távolról – még innen, Európából – sem olyan szürke és nyomasztó, mint hittük. AMON

Idén is volt Bárdos-hét...

Őrültek, antihősök, bulvársztárok

A nyolcosztályos képzés tavalyi zakója után összeszorított fogakkal vártam, hogy idén mire lesz képes az a és b osztály a négyosztályossal szemben. Nem mintha a Bárdos-hét egy végsőig kiélezett, vére menő küzdelem volna a végzősök közt a mi szavazatunkért, de azért közeledvén ehhez a héthez, mégiscsak benne motoszkálhat a tizenkettedikes gyermek apró agytekervényeiben az a gondolat, hogy márpedig az ő osztálya akkor is lenyomja a másik kettőt, példát statuálván ezzel a jövődöbéli végzősöknak.

Persze, biztosan vannak olyan nihilista egyedek is, akik tettek az egészsre, akárcsak teljes gimnáziumi pályafutásukra, de ők – egyelőre – minimális százléket képeznek. Nem tévedek nagyot, ha azt mondom, eléggé felpannolt idegállapotban kezdtek neki a több napos dinomdánom lebonyolításának a végzősök.

Mondjuk a Zárt osztályról ezt nem lehetne elmondani, hiszen ők szinte csak asszisztáltak a másik két osztály versengéséhez, nevükhöz híven bezárkóztak, mondhatni passzívan rezignáltak. Kicsit olyanok voltak, mint egy megszeppent óvodás, amikor ráébred, hogy nincs Téliapó, s nem tudja hirtelen, mitévő legyen. A bések ötlete eredeti volt, Anti jelleme szerintem sokunkat megragadott. (Azokat biztosan, akik imádják Bettit, a csúnya lányt). Az igazi dicsőret azonban a céseket illeti, akik olyannyira eredeti ötlettel álltak elő, amely még engem is meglepett. Túlélő az iskolában – ez igen találó, s valóban, az iskola sokak számára tényleg a túlélésről, az életben maradásról szól. A megvalósítások azonban elég különbözőre sikeredtek.

A korábbi években kialakulóban lévő „eszem-izomnem törődöm”-stílust úgy látszik megelégette a bölcs tanári kar és a szeretett igazgató, mert jó néhány változtatást eszközöltek – próbáltak eszközölni. Így történhetett meg az, hogy amikor hétfő reggel beléptem az iskolába, ahelyett, hogy teletömhettem volna üres bendőmet zsiros deszkákkal és néhány maréknyi pattogatott kukoricával, éppen hogy alig

Októberi gyermeknap

találtam valamit a büfében. Mondjuk én már túl vagyok a degeszre zabálás korszakomon, amikor még a kutyagumit is csokoládénak néztem, így annyira nem is érintett mélyen, hogy nem éreztem magam úgy, mintha nyílt napon lennék a Tescóban. Gondolom néhány bépkolos, éhenkórász diák siratta az elmúlt évek „nagy zabálásait”, de igazán nem erről kell szólnia a Bárdos-hétnek. Biztos, hogy nem azzal nyered meg a tömeget, ha eteted meg itatod, hanem olyan műsorokkal, amelyek érdeklik és szórakoztatják őket. Példának okáért egy „szuper-mega-giga” ún. habpartival. Nem tudom kellőképp hangsúlyozni, mennyire frankó ötlet volt ez a szappanfőzde egy nagyszünetben az udvaron – még egy pár gumikacsa, és teljes lett volna a katarzis. Öröm volt látni a fültőig ragacsos tanulók arcán az önfeledt mosolyt, amely szinte egyszerre hirdette a trendi szórakozást és az ösztönös lázadást: „Szerinted kijön a rucimból? Hétfő végén kaptam a Camponában? – Majd a mosógép kimossa! Legalább csinál valamit a „taki néni” az anyától kapott pénzéért.

Mindeközben Anti ádáz harcát vívta a szépfüik-

Csáperdő a túlélőknek

A SZERZŐ FELVÉTELEI

PAPP MÁRTON